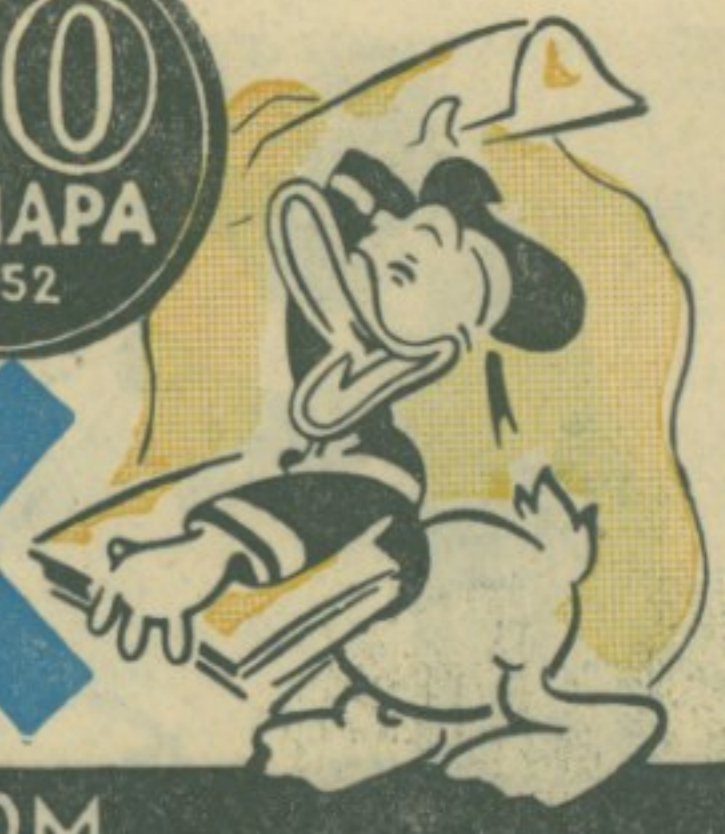

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

20
ДИНАРА
1952

Годишња XXII — Број 464
Субота, 19 новембар 1960.

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

У
ОВОМ
БРОЈУ

ИЗ НАШИХ КРАЈЕВА —
ЧЕМАН ИЗ ЖЕВОДАНА
— НОВА ЗЛАТНА ГРОЗНИЦА — 34 ПРЕДСЕДНИКА — НЕДЕЉУ ДАНА ЗА ЈЕДНУ СУПУ — ТЕШКА СУДБИНА ПОЛАРНИХ ПАСА

T. 5/60

ЕСКИМИ УВЕЖБАВАЈУ ПСЕ ПОЈЕДИНАЧНО, ЈЕР ТАКО УЧЕ БРЖЕ И ЛАКШЕ. НА СЛИЦИ СЕ ВИДИ КАКО ЈЕДАН „ХУСКИ“ ПРЕСКАЧЕ ВОДУ ПРИЛИКОМ ОБУКЕ

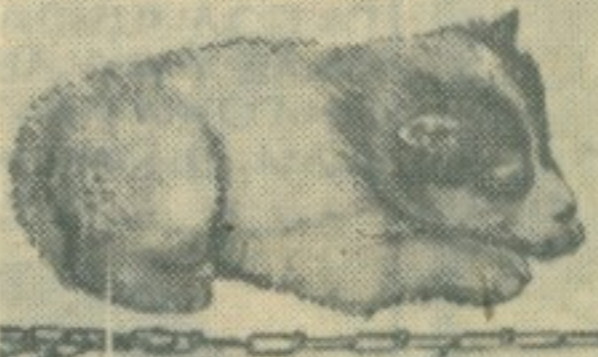
јусових степени окоти 6—10 младих.

Ескимски хране своје псе нередовно и врло оскудно, да би их још као младе навикли на глад и жеђ. Није чу до онда што пси, са којима се овако поступа, не воле много своје господаре. Кад сувише изгладне, Ескимски им везују њушке да не би јели крзна натоварена на санке или кожане кайшеве којима су упрегнути. Приликом тешких снежних олуја дешава се да буду затрпани, те их после морају господари ископати испод дебелог покривача.

ТЕШКА СУДБИНА ПОЛАРНИХ ПАСА

Највећу заштиту ових паса чини њихова густа длака кроз коју не може да продре ни хладноћа од минус 60 степени. После сваке вожње Ескимски прегледају псе да виде нису ли задобили какву рану. Ако је пас има а не може да је дохвати језиком да би је олизао и тако лежи, дешава се да добије гангрену и угине, јер га господар уопште не лечи.

Највише се траже бели поларни пси. Они најмање пате кад настану гренландске „врућине“ јер немају тако дугачку длаку. Постоје и неке врсте које чак и међу прстима на ногама имају длаке. Али то им отежава ходање по снегу због чега нису погодни за вучу.

ПРВИ МЕСЕЦИ СУ ЈЕДИНО ПРИЈАТНИ У ЖИВОТУ ПОЛАРНОГ ПСА. ТАДА НИСУ ВЕЗАНИ И МАЛЕ ЕСКИМКЕ ИГРАЈУ СЕ С ЊИМА. ЧИМ ОДРАСТУ СПРЕМА ИМ СЕ УЗИЦА КОЈУ ВИШЕ, ЗА СВЕ ВРЕМЕ ТЕШКОГ ЖИВОТА, НЕ СКИДАЈУ

ПОЛАРНИ ПСИ СУ ВЕЛИКИ ШЕРЕТИ. ЗА ВРЕМЕ КРАТКОГ И ТОПЛОГ ПЕРИОДА, КАД СЕ СНЕГ ОТОПИ И У ТУНДРИ ПОЈАВИ РЕТКА ТРАВА, ОНИ ПОСТАЈУ МОСАЧИ. АЛИ КАКО ИМ СЕ ТАЈ ПОСАО НИМАЛО НЕ ДОПАДА ПОКУШАВАЈУ НА РАЗНЕ НАЧИНЕ ДА ГА ИЗВЕГНУ. ЧИМ ВИДЕ ДА ГОСПОДАР ПРИЛАЗИ СА ТОВАРОМ ПОЧИВУ ДА ШЕПАЈУ КАО ДА ИХ ВОЛИ БОГА, ИЛИ СЕ НАПРАВЕ КАО ДА СУ ПАРАЛИЗОВАНИ. ТИ ТРИКОВИ ИМ НЕ УСПЕВАЈУ, ЈЕР ГОСПОДАР ИХ НАТОВАРИ БЕЗ ОБЗИРА НА ТО И ПСИ ПОСЛЕ КРЕЋУ ПОТПУНО ЗДРАВИ

Поларни пси су од памтивека били пратиоци становника који живе на северу. Међутим, нигде се са тим добрим пријатељима не поступа тако рђаво као што становници Гренланда поступају са својим псима. На југу Гренланда се из дана у дан смањује број паса јер је тамо лов у опадању али пси и даље служе као најважније средство за вучу.

Постоје две врсте поларних паса: једна, распрострањена у северној Азији, има снажно али ниско тело, зашиљену њушку, белкастожуту крзно и бујан реп. По свему судећи ова врста је у сродству са поларном лисицом. Друга група која живи на Гренланду и у Северној Америци има мршавије и дуже

ШКОТСКИ ХУМОР

Неколико мањих острва северозападно од шкотске обале остаје у току целе зиме потпуно одсечено од копна. Неки амерички грађани кад се случајно јобрео на једном од тих острва запитало је становнике како могу толико дуго да остану без новости из света. Један од њих му је одговорио:

— Ах! Ако ставимо руку на срце, ни „они“ не добијају за то време богзна шта од нас.

★

Волтер и његов собар

Волтеров собар није био писмен и зато једног дана замоли великог писца да напише у његово име једно писмо. Собар је диктирао, Волтер је помало мењао ред речи и на крају запита свога слугу:

— Је ли то све што си желео да кажеш?

— Јесте — одговори овај. — Само бих ва, још молио да додате, нека ме извини због необичног стила овог писма, али писао га је други у моје име.

★

Најгушће насељено острво на свету

Становници италијанског острва Проида тврде да је оно најгушће насељено острво на свету. Оно се налази између острва Искије и италијанског копна. На његовој површини од 34 квадратна километра живи 10.251 становник. Број становника је некад био још већи и пре 40 година износио је 12.000. Али, 1922. године са острва се одједном одселило 2.000 људи за Америку. Риболов је готово једино занимање острвљана.

Проида је као пресечена напола једним јединим друмом, а читав вбани парк острва састоји се од једног јединог аутобуса и два-три приватна аутомобила. Они који аутобусом не могу да стигну тамо где желе путују на — мазгама.

ПСИ СЕ У САНКЕ УПРЕЖУ У ОБЛИКУ ЛЕПЕЗЕ. СВАКИ ПАС ИМА СВОЈУ УЗИЦУ. ВОБА ЕКИПЕ ЈЕ УВЕК ЖЕНКА, КОЈА ПРЕМА ЕНГЛЕСКОМ „ВОС“ (ГОСПОДАР) НОСИ НАЗИВ „ВАС“ УОБИЧАЈЕНА ТЕЖИНА САОНИЦА ЗАЈЕДНО СА ТОВАРОМ И ВОЗАЧЕМ ИЗНОСИ 400, А САМО У ИЗУЗЕТНИМ СЛУЧАЈЕВИМА ОВАЈ ТЕРЕТ ДОСТИЖЕ И 900 КИЛОГРАМА

Ripley's

Вероватни ишти не!

ЕБРЕХЕМ ШАРП

(1651 - 1742)
ИЗ ХОРТОНА
(ЕНГЛЕСКА)

УВЕК ЈЕ ИШАО С РУКАМА НА ЛЕБИМА И ШАКАМА ПУНИМ МЕТАЛНОГ НОВЦА ДА БИ СИРОМАШНИ МОГЛИ НЕВИЗБИТИ ДА ПРИЗУ И УЗМУ КОЛАНКО ИМ ТРЕБА!

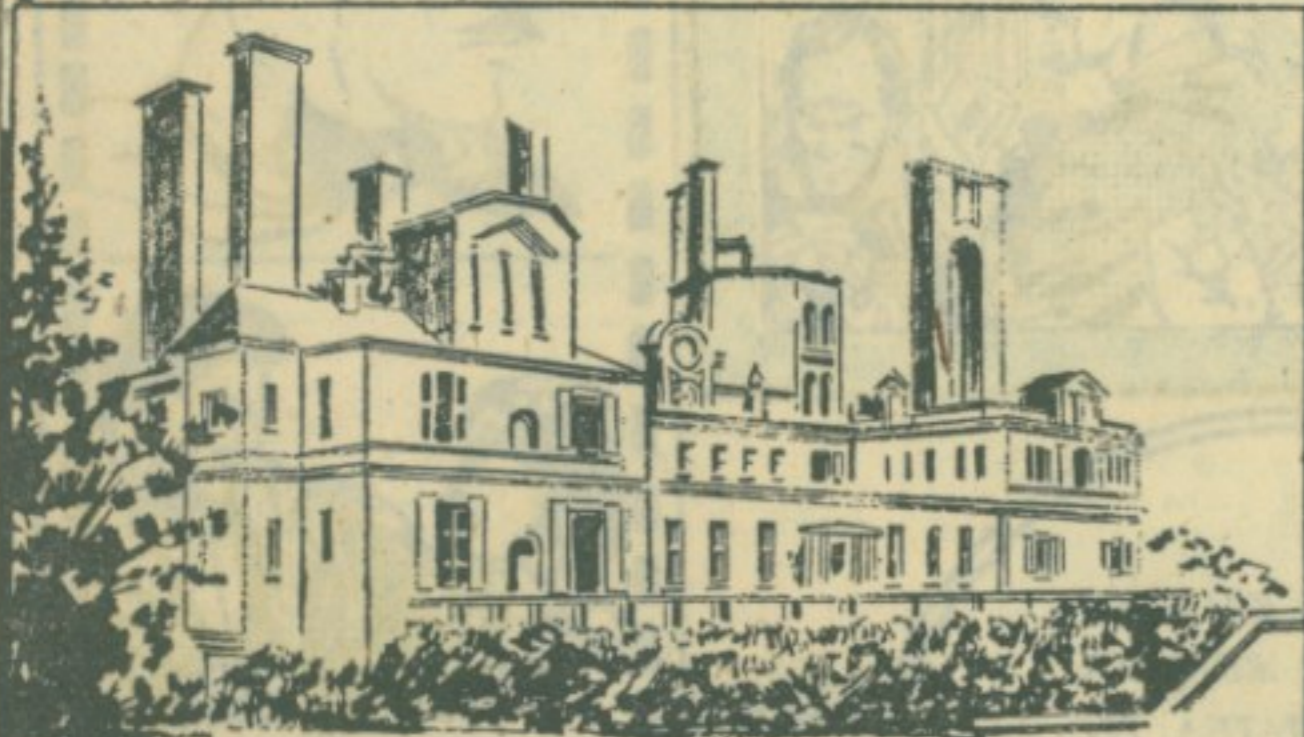
ИЗ ЦВЕТА РУЖЕ

ИЗРАСЛА ЈЕ НОВА ГРАНИЦА У ВРТУ БЕГИ НИСИГ У ВОЛКОВЕРУ (САД)

КАМЕНИ КИТ

ВАЈАРСКО ДЕЛО ПРИРОДЕ У РЕЦИ МАТАВИ (КАНАДА)

ЗАМАК РАНДАН

У ФРАНЦУСКОЈ

САГРАДИЛА ЈЕ У 17 ВЕКУ ЈЕДНА ЖЕНА — ОБНОВИЛА ГА ЈЕ ДРУГА ЖЕНА И ПРОШИРИЛА СЕСТРА КРАЉА ЛУДА ФИЛИПА. ЗАМАК ЈЕ ОДОЛЕВАО МНОГИМ ОПСАДАМА ТАКО ДА СЕ ГОВОРИЛО ДА ГА МОЖЕ УНИШТИТИ САМО ЖЕНА. ГОДИНЕ 1925 ЗАМАК ЈЕ ЗАПАДИО ЈЕДНА ЖЕНА ПУШЕТИ У ПОСТЕМИ ИЗГОРЕО ЈЕ ДО ТЕМЕЉА!

ПО ЈЕДАН ОСЕДАН КОЊ

УВЕК ЈЕ ДРЖАН У ПРИПРАВНОСТИ ОД 760 - 1258 ГОДИНЕ ДА БИ У СЛУЧАЈУ ПОБУНЕ БАГДАДСКИ КАЛИФ МОГАО ДА ПОБЕГНЕ!

Недељу дана ЗА ЈЕДНУ СУПУ

Традиционални годишњи банкет председника општине града Лондона не може се замислити без супе од корњаче. Већ више од три стотине година супу за тај банкет припрема иста фирма према истом рецепту. Припремање траје читаву седмицу. Месо од кокоши и разно поврће кува се један до два дана, а онда се додаје месо од три корњаче-женке — неких 50 килограма. Гурмани тврде да су женке месније и да им је месо укусније. Али, месо се не стрпа у лонац одједном, већ се сваки део, почев од главе па до репа, ставља у одређено време. У супу долази најзад и оклоп, само не цео, већ иситњен на комадиће.

Чи ова та каша кува се затим пет дана на тихој ватри у три бакарна котла од по 200 литара. Готова супа је бистра, златаста течност која је дугим кувањем сведена на по ловину првобитне запремине. Брадати гости лондонског лорд-мера често се на банкету нађу у неприлици јер је супа од корњаче лепљива и кад се њоме брада слепи нема друге помоћи сем топле воде и сапуна.

За најбоље ловце на корњаче на свету сматрају се доморочи Аустралије. У својим кануима они крстаре по плаћу док корњача не изрони на површину да би удахнула ваздух. На основу правца у коме корњача држи главу, ловци тачно могу да израчунају на коме ће месту она следећи пут изронити. Њихов кану бешумно се приближава тој тачци док корњача, и не слутећи опасност, тражи по морском дну своју омиљену храну: црне морске анемоне.

Кад корњача поново помолити главу из воде њена судбина је запечатена. Као оружје за лов доморочи употребљавају копље од лаког дрвета дугачко око пет метара. На једном крају копља причвршћено је дугачко уже док се на другом налази кука од дрвета или метала. По правилу у једном кануу налазе се два ловца. Чим се корња-

ча појави, ловац који је на кљуноу, скаче у воду и истовремено свом снагом баца своје копље, док његов друг весла даље.

Ретко се догађа да ловац промаши свој плен. Кад копље погоди циљ, ловац се пење у чамац и притеже уже. Једно извесно време корњача вуче за собом чамац и то је најопаснији део лова. Потребно је много вештине и окретности да се лаки чамац сачува од превртања. Али, корњача мора убрзо поново да изрони да би удахнула ваздух и тада је сустиже други харпун. Она више нема снаге и ловци је довршавају ударцем весла по глави. Читав операција ретко траје дуже од пет минута.

Лов на корњаче прави је празник за домороче јер они једу супу од корњаче исто тако радо као и гости лондонског председника општине. Кад се ловци после успешне лова враћају они још издалека дувањем у нарочиту грубу од шкоља објављују свој повратак и тада им читаво село хрли у сусрет.

И САД ИХ ИМА

У току године, Сунце се појави и помера описујући велики сферични круг по небу. Зодијак је појас од 8° упоредника са обе стране еклиптике подељен на 12 једнаких делова који се више не поклапају са сазвежђима по којима су добили име: ован, бик, близанци, рак, лав, девојка, вага, скорпија, стријлац, јарац, водолија и рибе.

У неким лексиконима астрологију називају уметношћу, а астролози сматрају да се баве науком. Иако је сада већ друга половина 20. века страшице западне штампе пуне су још њихових предвиђања. Дасадашња пророчанства нису прославила астрологе, јер се показивало да је њихова „наука“ обично шарлатанство.

Најдрастичнији примери њиховог неуспеха су предсказања о смаку света и то још 992 године, затим 1179, 1186, 1395, 1651, 1715, 1819, 1872, 1911, 1938, 1949 и... 5552.

СТАРИ...

Општи потоп био је предвиђен за фебруар 1514. године када су Марс, Јупитер и Са-

турн имали да се споје у знаку рибе.

Због оваквих вести било је и смешних случајева. Неки доктор Ориол, грађанин Тулузе, био је саградио чак и велики брод по угледу на Нојев ковчег. Међутим, баш те године месец фебруар био је изузетно сув. То није спречило прогнозере да следећу катастрофу предвиде за 1521. годину.

Астролог Кардан је енглеском краљу Едуарду VI прекао дуг живот, а суверен је умро управо 20 дана после пророчанства. Тада је „научник“ изјавио да се преварио у рачуну, а да би ипак доказао веродостојност свог позива најавио је датум своје смрти. Али како смрт није дошла на састанак одређеног дана, он је умро од глади да би потврдио своје речи.

У Паризу има око 6000 астролога и врача, а у целој Француској их је 30.000. Они сваког дана издају бар 100

хиљада прогноза и обрадују или операсположе толико, и чак и више људи.

Реч астрологија је настала од грчке речи астрон, звезда и логос, наука. Означава вештину предсказивања догађаја према гледању у звезде. Ово сујеверје није ишчезло ни до данашњег дана.

...И НОВИ АСТРОЛОГ

Неман из ЖЕВОДАНА

ПОЧЕТКОМ ДРУГЕ ПОЛОВИНЕ ОСАМНАЕСТОГ ВЕКА ЧИТАВА ФРАНЦУСКА ЈЕ БИЛА ЗАХВАЉЕНА ПАНИКОМ. — ТРИ ГОДИНЕ ЈЕ ЈЕДНА МИСТЕРИОЗНА НЕМАН ЗАДАВАЛА СТРАХ, КЛАЛА СТОКУ И ЧЕРЧИЛА ЉУДЕ. — ЛОВЦУ ВУКОВА М. АНТОАНУ КОЈИ ЈУ ЈЕ УНИШТИО ДОНЕО ЈЕ ТО ПЛЕМИЉУ ТИТУЛУ И ДОЖИВОТНУ ПЕНЗИЈУ. — ОВО ЈЕ ИСТИНИТА ПРИЧА О НЕМАНИ ИЗ ЖЕВОДАНА.

Векovima је Француска страдала од курјака који су се били нарочито разножили после монголске напале. Поред куге, глади и ратова вуци су представљали једну од највећих мора. Није онда ни чудо што су краљеви увели звање „Велики ловац курјака“ и што је то била једна од највиших дворских официјерских титула. Револуција је привремено укинула службу борбе против вукова и звери су се тако брзо размножиле да је већ 1797. године уведена по општинама обавезна хајкачка служба свака три месеца.

На позив за велику хајку сељаци се нису одазвали јер су пољски радови били у јеку. Пастири су се зато наоружали сами нарочитим кољима с бодожима и писма ставили оковатнике са шпљачима. Курјак који је негде био одлукао није неко време давао гласа од себе. Поновни покољ почео је шестог септембра када је прва жртва постала једна старица која је обрађивала своју башту у сред села Естрет. Запомагала је из свег гласа али док су стигли сељаци с моткама било је прекасно. Десет дана касније распорен је један два наестогодишњи дечак на пастирима Сен Флур ди Меркоар. Двадесет шестог септембра једна дванаестогодишња девојчица раскомадана је у Торту а делови њеног тела, расејани на разне стране, изазвали су ужас међу становништвом.

Организована је велика хајка али неман није ухваћена већ је једино отерана на север. Немам нема нокте Свој нови злочин она је починила у једном сеоском дворцишту градића Риетор на падинама планине Маргерид. Кад је нападнута девојчица почела да виче на сав глас, дотрчали су њена мати, сестра и сељаци наоружани вилама и батинама. Немам је добила неколико удараца али је ипак успела да умекне док је девојчица нешто касније издахнула у највећим мукама. Лекари су приликом обдукције нашли на њеном лешу трагове динаовских канџи. Сви сведоци су се сложили да не може бити речи о обичном курјаку. Немам није имала нокте већ праве канџе, велика је као теле, има чељуст као повор, груди као планина а дугим репом махито шибало своје бокове. На овај опис утицала је, наравно, и машта јер се убиство догодило у предвечерје.

Паника која је била дотле захватила само Жеводан пренела се по целој Француској. У Версају, у Паризу, свуда се само говорило о немани. Чак и краљ је сасвим озбиљно схватио ствар па је захтевао да се то оконча без обзира на жртве које треба поднети.

Курјак је и даље клао

Најбољи ловци Жеводана организовали су нову хајку. Цела зона чији је центар био Марвежол окружена је стотинама хајкача. Пред ноћ су се пси узнемирили а њихов лавез је почео да одзвања планином. Немам се појавила! Један ловац кој је са свега 30 корака послао добро одмерено тана али је оно погодило само њену шапу. Животиња је поклекла, а затим се убрзо подигла и покушала да измакне према шуми. Два нова хица су је погодила пре него што се изгубила у мраку. Ловци су ликовали. Били су уверени да ће је ујутру наћи мртву или тешко рањену у неком шипражју. Цео сутрашњи дан су претраживали шуму и околину али нигде нису нашли ни траг крви. Немам је опет ишчезла без трага.

Још тога јутра, неколико сати по изласку сунца, у Румезу је заклана једна девојка. Неколико часова касније пала је нова жртва, један дечак, весела на гласу у целом крају.

У то доба верских предрасуда и затуцаности, немани из Жеводана почела су се придавати надљудска, сатанска својства.

А курјак је наставио са покољима.

Усред села Фонтена када је напао једанаестогодишњу девојчицу њена два старија брата с ножевима у шакама храбро су насрнула на њега. Заподо се крвав и неравноманан бој. Упркос страшним ударцима канџи које су примили и дубоким ранама од оштрих зуба младини су отргли своју сестру из чељустии али девојчица је ипак ускоро издахнула.

Недељу дана после овога припремљена је, 28. октобра у зору, највећа хајка. Из сваког села пристизала је група наоружаних људи. Та необична цивилна армија бројала је преко 10.000 душа! Мада је међу хајкачима владао неописив неред за неколико сати су убијена 74 курјака. Али немани није било међу њима.

Остала је још последња нада — помоћ краљевске армије. У Сен Шели Дапшер је доведен најбољи ескадрон коњице под командом мајора Диамела. Али ни они се нису показали сувише ревносни. Налазили су се увек тамо где није било потребно. Док су били у Дапшеру једна старица је заклана у Биферету.

успеле духовници су искористили ту немоћ и одлучили да се обрате небеским. Епископ Менде је наредио да се у свим парохјама одржавају молитве непрекидно 40 сати као приликом великих народних несрећа.

Отац и син

Усред зиме, 12 јануара, догодила се најстрашнија драма. У Котасеру, у врх планине, неколико дечака од 8 до 12 година чували су говеда. Знајући за опасност деца су се наоружала а на челу се налазио најстарији, Портфе. Предвече су се пси неочекивано наострешили и подвигли репове. Немам је била ту! Сваког тренутка отпочеће напад! Портфе и један дванаестогодишњи дечак одлучили су да пруже отпор, а остали су се збили иза њих.

Неман као да је добила крила једним скоком је доспела до дечака и зарила му зубе у лице. Сва деца су се разбежала. Само је Портфе сачувао присебност и машући бодожом појурно за курјаком који је одвлачио свој плен у шуму. Пошто га је прстигао окренуо се да га сачека. Зарио му је свој нож право у лице, између очију. Проломно се урлик, крв је потекла и звер је испустила из чељустии раскрвањено тело. Док је неман бежала Портфе је понео у наручју рањенога друга. Мали је убрзо оздравио. То је било први пут да жртва остане у животно. Краљ је спасиоцу послао 300 ливри и примно га у официјерску војну школу. Касније је постао истакнути артиљеријски официјер.

Отворено се почело пребацивати краљу што се не узима довољно да се напад дотуче. Разгневиен, Луј XV је јавно опомену своје драгоце због неуспеха. Пошто ни хајка ни војска нису помогли, краљ је обећао ономе ко убије неман награду од 10.000 ливри. У Жеводан је послао најбољег стрелца Француске М. Антоана, чувеног и ван Европе.

Антоан је са собом повео само сина, неколико хајкача коњаника, три слуге и десетак паса. Задатак је схватио као какав савремени Шерлок Холмс и почео прво са слушавањима, трагањима и испитивањима. Његов први закључак је био да се снажна и лукава неман не може ухвати хајком, већ само из заседе.

Хладнокрвност овог човека вратила је народу самопоуздање. Од свештеника је захтевао да престану са кукумавчењем због злосрећне судбине нације „коју сатана преко немани кажњава“.

Жеводан је одахнуо

Ускоро се мала али одабрана чета нашла на трагу. Пратили су курјака преко брда и долина, систематски и упорно. Једне мрачне ноћи између 16. и 17. септембра, поставили су заседу. Недалеко од једног моста на ивици шуме Помје, направили су колибицу и вешто маскирали лишћем и грањем. У колиби су остали само Антоан и његов син, са по три напуњене пушке.

Око поноћи лише је шумуло. Чуло се хрпаво дисање и указала се два црвена ока. Вешто постављена заседа налазила се низ ветар. Немам није осећала никакав мирис и полако је прилазила. Када се нашла на 30 корака Антоан је нанишанио. Опалио је и погодио звер усред чела. Други хитац ју је дотукао.

Жеводан је одахнуо после три године мука. Све легенде су распршене. Показало се да је неман само велики црн курјак тежак преко 60 килограма.

Краљ је М. Антоана као спасиоца нације примио у Версају и ставио му око врата плаву ленту са Крстом светог Луја. Контролор државних финансија одбројао му је 10.000 ливри, а Државној благајни је наређено да му доживотно исплаћује пензију. Краљев оружњик наименовао га је племићем овлашћеним да носи грб „Немани из Жеводана“.

ЗАБОРАВЉЕНИ ЈЕЗИК ЗЕМЉЕ

ПОСЛЕДЊОМ ОНАГОМ НАУЧНИК ЈЕ НАШКРВАО ПОРКУ-ОПОМЕНУ БУДУЋИМ ГЕНЕРАЦИЈАМА

У ПАДУ, НАУЧНИК ЈЕ ПОВУКАО КЊИГУ И ОНА СЕ ЗАТВОРИЛА...

ЖИВОТ АТОМОЛОГ НАУЧНИКА ОД ДР. ДАБЕРТА ТРЕНТА

Читате ли? Радноски свештени је, мистерија „Томба“ која може да разоткрије делови... Пратите се око 20.000 година... египатске ковчуге...

ГОДИНЕ 19.998 ЈЕ ДАН ДЕЧАК СЕ ИГРАО САМ.

НАПРАВИКУ ЈЕДАН ТАЈНИ ТУНЕЛ СВОЗИМ ПИШТОЛЕМ ЗА ТОПЉЕЊЕ... ГДЕ НЕШТО ЈЕ ОВДЕ БИЛО ЗАКОПАНО. ОДАВНО, ГОТОВО СЕ РАСПАЛО ОД РЕЈ!

МАЛИ ДИНИ ОРТОН И НЕ СЛУТИ ЗНАЧАЈ СВОГ ОТКРИЌА

НЕКА СТАРА КЊИГА ЗАПЕЧАКЕНА У ПОВУДИ ИСПУЊЕНОЈ ГАСОМ ХЕЛИЈУМОВОМ! БАШ ДА ВИДИМ ДА ЛИ ЋУ ШТО РАЗУМЕТИ!

НАДЕЛПШЕ САМ СЕ ОДАМАРАО УЗ МУЗИКУ С РАДИЈА!

ВЕЃИНА РЕЧИ ИСТА ЈЕ КАО И ДАНАС... САМО НЕ РАЗУМЕМ РЕЧ „РАДИО“

КАО СВАКИ ДЕЧАК...

ОСТАВИКУ ОВДЕ МОЖУ КЊИГУ И ДОЛАЗИКУ ДА ЈЕ ЧИТАМ! КАО ДА САМ НАШАО ЗАКОПАНО БЛАГО! ПИТАЋУ ТАТУ ЗА ТЕ ЧУДНЕ СТАРЕ РЕЧИ!

ДЕЛО ЈЕДНОГ НОВИНАРА

Прво издање листа „Хералд“ у Мијамију било је већ у штампикад се на редакцијском телефону појавила светлост. Подигох слушалицу.

— Редакција
— Јесте.
Један женски глас ми рече:

— Извините, да ли ми можете помоћи. Мој муж је до био страшно крварење и умреће.

Главом дадох знак мојој сарадници Меги Мил да приђе телефону и слуша разговор.

— Где се сад налази ваш муж? — запитах.

— У болници Бискајен... лекари кажу да ће до сутра умрети ако не нађу одговарајућу крв.

Руком покрих слушалицу и рекох Меги да затражи болницу.

— Како се зове ваш муж?
— Коварик... Руди Коварик, — одговорила је жена бухштабирајући. Дошли смо из Дерборна у Мичигену, да проведемо одмор у Флориди... Чим смо стигли... њега је ово задесило — јецала је она.

— А како се зове лекар?
— Има их двојица: доктор Меадов и Давидсон — одговарала је жена испрекидано.

У међувремену Меги ми даде знак да је добила болницу. Упитих лекара која му крвна група треба.

— Управо она коју немамо, АБ резус негатив — гласио је одговор. Тражили смо је и од других центара, али ни они немају. Због тога сумњамо да ће се болесник извући.

Окрећући се на столицу ми сљо сам шта да предузмем. Као шеф информације желео сам да будем свемоћан и да то покажем и другима.

Али, убрзо увидех да сам као и други само — мали човек. Дотада је, углавном моја таштина била задовољавана ситним стварима. Међутим, те вечери је моја немоћ и поред жеље да помогнем овој несрећној жени, била велика.

На другом крају редакцијске сале велики зидни сат показивао је 20 часова и 53 минута. Време ми даде идеју и ули наду. Позвах нашу телефонисткињу.

— Кати, дајте ми емисиону станицу БГВС, али брзо.

Недалеко од нас, налазио се човек окружен микрофонима, телеграфским тракама и новим билтенима, коментатор Валтер Виншел, који је за седам минута имао да почне недељну емисију.

Из емисионе станице зачу се глас телефонисткиње:

— Овде ВГБС, изволите.
— Молимо вас дајте ми Виншела, врло је важно.

— Немогућно. За секунд мора да почне емисију.
— Али моја порука је баш за његову емисију врло важна. Кажите му да је овде Хералд.

После неколико секунди ја ви се помоћник Виншела и њему предадох ову вест.

Госпођу Коварик сам покушао да утешим са неколико речи, али су оне биле слабе за жену чији је муж на самрти.

Одједном се упали црвено, а затим бело и зелено светло. Јави се телефонисткиња Кати:

— Прeko свих бројева само вас траже. Од свих позива је најважнији полицијски.

На другом крају жице је био Дев Левис из централног комесаријата у Мијамију.

— Шта се то код вас догађа? Траже вас чак и преко нас. Из Августе у Џорџији јавља се један човек који хоће да се пребаци авионом да би дао своју крв.

— Меги, да ли чујете ово? Она је с другог телефона одговарала на многобројне позиве. Све редакцијске линије биле су заузете. Многи људи из Мијамија већ су били спремни да даду своју крв.

Све се ово догодило у 21 час када је Виншел прочитао поруку:

Руди Коварик, стар 35 година, из Дерборна у Мичигену, стигавши вечерас у Мијами добио је озбиљно унутрашње крварење. Хитно се тражи крв групе АБ-р негатив. У болници је нема. Јавити се: Тим Суливану, „Хералд“, Мијами.

Ова вест је деловала снажно. Јавила се читава земља. Чак из најудаљенијих градова кренуло је авионом седам особа за Мијами. У Њујорку је ваздухопловна компанија задржала све апарате који иду за Мијами само да би били премљени даваоци крви.

До 22 часа јавило се преко 250 људи телефоном од којих су многи били из удаљених крајева. А пред болницом се слегло велики број њих. Саобраћај је у тој околини био потпуно загушен.

Неки добровољци напуштали су своја кола само да би што пре стигли до болнице.

У 23 часа Виншел се јавио преко радија да би обавестио грађанство о резултату позива:

— Никад нисам присуство-

вао толикој манифестацији солидарности. Ниједан давалац крви није питао да ли је болесник црнац, белац, жуте или црвене расе. Ни да ли је јеврејин, протестант, католик или атеиста. Сваки је само мислио на то да његова крв

може да помогне другом човеку.

Милиони људи су пратили ову емисију, само госпођа Коварик не. Она је седела на ивици столице с наслоњеном главом на јастук на коме је лежао њен муж.

Један туриста из Њупорка Натан Деш, преко радија из кола чуо је позив Виншела док је пролазио управо Булеваром Бискајен свега 150 метара од болнице.

— Одмах сам — причао је он касније — извадио из џепа своју плочицу из рата на којој је записана моја крвна група. Три минута после тога ушао сам у болницу Бискајен.

— Где се налази човек коме је потребна крв АБ резус негатив?

Већ пет минута касније извршена је прва трансфузија. У болничком холу, пуном света, завладало је добро расположење када су чули да се болесник опоравља. Стотине добровољаца који су хрлили према болници више нису били потребни.

После неколико недеља у моју канцеларију уђе један висок човек.

— Ја сам Руди Коварик — рече ми он.

Погледи нам се среташе а затим се насмешисмо један другоме пре но што смо пријатељски стегли руке.

Ко је био Огист Валет?

Усред Париза, у Латинском кварту, недалеко од Пантеона, постоји улица Огиста Валета. Кад се поставило питање ко је и шта је био тај човек, нико није умео да одговори. Ипак, то би неко морао да зна, чудили су се Парижани.

Тек пре кратког времена, изашла је књига Жана Галтије-Брасијера „Записи једног Парижанина“, који је у протеклом столећу био судија у Паризу. Писац на једном месту говори и о Огисту Валету, и тако је ова тајна тек сада расветљена. Наиме, Валет је пре сто година био председник француског друштва за заштиту животиња и утицао да се забране борбе с биковима у Француској. Данашњи чланови тога друштва потпуно су га заборавили.

Најбоље

Једна група пописивача упорно је узнемирала становнике кварта Тотенхам у Лондону питањем:

„Шта је, по вашем мишљењу, најнеопходније учинити?“ Одговор је гласио: „Оставити људе на миру!“

МАНДРАК С НЕЖНИМ ЧОВЕК

„КАО ДА СЛУШАМ ШТА ЉУДИ МИСЛЕ“

Санитетски капетан Девине, који је био шеф француске медицинске амбуланте на Кергуелским Острвима у току 1958—59 године, поднео је извештај лекарском друштву у Паризу из кога доносимо краћи део:

„Од 347 прегледа над чланова научне групе за испитивање Антарктика, њих 13 се жалило на душевну неуравнотеженост. Узрок овом обољењу су усамљеност и удаљеност од куће. Људи су се осећали као затвореници на отоку на који нити ко може да дође нити ко може са њега да оде најмање шест месеци. Непосредни повод за рђаво психичко стање били су или непримање вести или лоше вести од куће; професионални неуспеси, рђаво пона-

шање других, оскудица у обичним разонодама, као што су кафане, шетња, читање новина, одсуство породичног круга и једноличност свакодневног живота. Туга за оним што је изгубљено била је толико велика да су се одавали пићу и људи који иначе не пију, а било је и тровања услед претеране употребе дувана. Људи су се по цео дан кретали у малом кругу логора, били су један другом непрестано пред очима, знали су унапред шта ће ко рећи. Један од њих је признао: „Имам утисак да ћу полудети, јер ми се чини да слушам шта људи мисле.“ Доктор Девине је за лечење употребљавао два метода: психотерапију и дуг, дубок сан.

ПРОТИВ БАТИНА...

ДЕБИКУРОВА СЛИКА КОЈА ПОКАЗУЈЕ ОДМОР. НАСТАВНИЦИ ИМАЈУ ШИВУ У РУЦИ

У некадашњим школама владао је бе спрехоран ред који би се могао је дино поредити са страхадисциплином заведеном у пруским пуковима Фридриха II. У 17. и 18. веку су батине сматране као обавезно васпитно средство ђака и они су их добијали по времену, као кашичицу лековитог напитка. Бичеви, каишеви за ударање по длановима и вишеструке камичје представљали су реквизице сваке школе и њих су познавали чак и најугледнији ђаци и краљевски синови.

Млади војвода од Буфлера који је већ био постао гувернер Фландрије и пуковник једне регименте, за време једног ручка у колеџу присетио се да свог професора гађа зрном грашка. Обед је одмах прекинут и млади војвода је добио такве батине да му више никад није пало на памет да се поигра ауторитетом својих васпитача.

Баци у свим школама су

стрпљиво сносили своју судбину и примали батине од на рочито обучених бичевалаца, снажних ђака, који су се бес платно школовали само да би тукли своје другове.

И поред оваквог стања које је владало у школама од XV века па безмало све до наших дана, у средњем веку је тортур над ђацима била непозната појава.

У свом врло документованом делу „Дете и породични живот под старим режимом“ Филип Аријес тврди да су у средњем веку ђаци били поштеђени удараца. У колеџу у Навари неваљали ђаци су у XII веку за сваки преступ или нешташлук плаћали новчану казну од два и по суа. У интернату у Харкуру било је забрањено ђацима да пију пиво а ако би они то ипак учинили морали су да плате казну школским властима. Пошто је посећивање пивница представљало једно од највећих задовољавања ђака те школе, временом је ушло у навик у ђаци још пред по-

лазак на пиће положије у руку своје професору казнену тарифу после чега су могли да пију до миле воље.

Батина је унета у школе почетком XV века. Прво су тучени сиромашни ученици који нису имали да казну плате новцем а затим се ово ефикасно средство пренело и на друге, имућне па чак и на краљевске синове. За теже преступе, саопштава М. Голде, ђаци су свлачили на општинском тргу и батинали их све док им не потече крв. У Енглеској је било још горе. Школе су постале праве мучионице и М. Лит наводи стих из песме једног ђака из Итона: „Ту сам добио 53 врху њих удараца шибом!“

Традиција физичких казни и батинања у Енглеској се врло дуго одржала. Једног дана почетком XX века грешком су избичевани ђаци који су се припремали да иду на причешће. И нико за то није био одговоран. У Винчестер колеџу ђаци су доскора добијали сваког дана батине. Ве-

ћину енглеских ђака још и данас туку каишевима по длановима док су батине у Француској укинута под Лујем Филлипом после једног случаја када је избичевани ђак избио ножићем наставника.

Батине и бичевање су временом постали толико несносни да су почели изазивати праве ђачке побуне. А оне су се претвориле у праву опасност јер су сви ученици, чак и они који нису били из племићких породица, почели да носе оружје о појасу.

Краљ Анри III морао је да шаље нарочите комесаре са наоружаним агентима да обуздају ђаче који су на вазару у Сен Жермену правили неред и претили вршковица својих мачева. Од тада су у Француској ђаци морали остављати своје мачеве у нарочитој одаји али ситуација се тиме није много изменила. Филип Аријес каже да је у Бону 1661. године један професор био избичеван од својих ђака.

Око 1650. године ђаци Лицеја Анрија IV у Флешу одлу-

чили су после једног јавног бичевања познатог под именом „пена сколатсика“, да не користе нереди за време карневала и да се освете. Сви су сложено кренули на град, развалили радње и опколили школу. Ученици ове мале револуције забранили су оним својим друговима који нису учествовали у њој да ујутро оду на предавања а професоре су спречили да уђу у школу. Наоружани плаћеници Илусоваца отворили су ипак школска врата и пуцајући из вршили јуриш на ђаче. Када је пала крв ђаци су се преплашили и разбежали.

Велике школске побуне окончале су се у Француској крајем XVII века. У Енглеској су оне трајале још читавих 100 година. Према Куковом писању, ђаци у Винчестер колеџу су за време Француске револуције свакодневно дизали побуне и борили се против батинања.

Средином 1818. године поз-

ЕНГЛЕСКА ШКОЛА У 18 ВЕКУ

вана су два пешадијска баталјона да умире и обуздају побуњене ђаче у граду. Војска је исто тако морала да интервенише и у Рагбију да би разоружала групу ђака који су се на једном острву забарикадирали и ушанчили. До ђачке побуне дошло је и у Итону где су ђаци засули професоре мућковима и срушили један зид на њих. Последња велика побуна одиграла се у Итону 1832. године. Да би одржали ред школске власти су 80 ђака јавно избичевале али нереди тиме нису прекинути заувек.

ШКОЛА У ФРАНЦУСКОЈ ПОЧЕТКОМ 18. ВЕКА

34 председника

За време првог светског рата супруга председника Вудроа Вилсона држала је на травњаку Беле куће стадо од 20 оваца. Од њих је добијала годишње око 40 килограма вуне која се, по знатно вишој цени него обично, продавала на добротворним продајама Црвеног крста. Међутим, то није било први пут да се травњак око Беле куће користи као пасиште: на њему је некад пасео и коњ председника Захарија Тејлора и једна крава председника Вилијама Тафта.

Пред крај америчког рата за независност један француски зубар изјавио је Џорџу Вашингтону, првом председнику Сједињених Држава, вештачку вилицу од зуба носорога. Вилица је била тешка, рђавог облика а у устима се држала помоћу спиралних опруга. Да би колико-толико зуби имали природну боју, француски зубар их је обојио у црном вину. Обичан восак за печењење замењивао је на тим вилицама десни.

Џејмс Бјуканан био је једини нежењени председник Сједињених Америчких Држава. Као младић био је верен, али су његова породица и породица његове веренице успели да их раздвоје. Она је убрзо потом извршила самоубиство, а он се никад није оженио. Када је 1868. Бјуканан умро, међу његовим папирима нађен је пакет њених писама на коме је писало: „Молим да се не отвара“. Жеља му је испуњена; пакет с писмима спаљен је неотпечаћен.

Двојица америчких председника били су ухапшени у време кад су заузимали овај високи положај. Улијес Грант (1868—1877), који је волео брзе коње, био је једном ухапшен што је на свом коњу галопирао улицама Вашингтона брзином изнад дозвољене. За овај преступ Грант је био кажњен глобом од 20 долара. Године 1853. председник Франклин Пирс био је ухапшен што је својом запрегом прегазио неку старицу. Истрагом је утврђено да је за несрећу била крива сама старица и против Пирса тужба није ни подигнута.

На дан Нове године 1922. председник Ворен Хардинг и његова супруга руковали су се за пет часова са 6.576 особа. Председничкој жени толико је десна рука отекала да

је на крају морала да пружа леву. Али, они тиме нису успели да потуку „рекорд“ Теодора Рузвелта који се на Нову годину 1907. руковао 8.513 пута.

Једини председник који је за време свог службовања постао отац био је Гровер Кливленд. Његова ћерка Естер, рођена 1893.

године, једина је беба која је икад угледала свет у Белој кући.

Џон Квинси Адамс волео је да се лети у рано јутро купа у реци Потوماку. Једног јутра кад је после купања изишао на обалу његовог одећа није било. Председник је мо-

рао да се врати у воду и да у њој чути све док није наишао неки дечак. Адамс га је замолио да отрчи до Беле куће и обавести његову жену каква га је девојка задесила. „Прва дама Америке“ трчећи је донела председнику друго рубље и одело.

Најдебљи од свих америчких председника био је Вилијам Хауард Тафт: имао је 158 килограма. Једном се Тафт тако заглавио у кади за купање да је читав екипа људи морала да га извлачи. После неколико дана у Белу кућу је била донета када двоструко шира од обичне.

Познато је да је досадашњи председник Сједињених Држава Двајт Ајзенхауер страствен играч голфа. Још стравенији од њега био је Вудроу Вилсон: он је готово

сваког јутра и лети и зими играо голф на игралишту Беле куће. Зими, кад би игралиште покривао снег, Вилсон је употребљавао црне лопте за голф.

Најствранији од свих америчких председника био је Томас Џеферсон. Он је био политичар, правник, архитекта, плантажер, филозоф, хирург, лингвиста, проналазач, виолиниста и математичар. Мада је спретно водио државне финансије, Џеферсон није умео да се снаје у својим личним новчаним пословима. Кад му је председнички мандат истекао, морао је да позајми 20.000 долара да би исплатио неке своје повернице који су му претили да ће га стрпати у затвор.

у 171. годину 34 човека свих висина, облика и темперамента живели су у Белој кући као председници Сједињених Америчких Држава. Какви су они били као политичари нас овде не занима. Али, о сваком од њих као човеку остао је у сећању савременика понеки занимљив догађај или нека станица из њиховог живота која се дуго препричавала.

Најнижи растом од свих председника Сједињених Америчких Држава био је Џејмс Медисон који је био висок свега 162 сантиметра. Абрахам Линколн био је од свих њих највиши: 193 сантиметра.

ДА ЈЕ ГАРНИЗОН... ИЛИ ВЕЋЕ НАДЛЕШТВО...

У периоду од 1842. до 1958. у Србији се формирала чиновничка буржоазија и њена олигархија. У то време државни чиновници били су сопственици већих непокретности у Београду и другим градовима, а споредно занимање им је било давање новца на зајам под зеленашким интересом.

У том периоду многи градови су живели од државних буџета, како истичу неки економисти. Није било привредних предузећа и развијене трговине, него су се градови борили међу собом да добију који гарнизон или какву државну установу са што већим апаратом.

У Србији све до 1914. године водила се борба у јавности и у Народној скупштини да ли ће се у појединим мањим местима отворити гимназија или доделити један батаљон пешадије. Судови су мењали своја седишта према томе која је партија била на влади. Између Туприје и Јагодине постојало је стално ривалство око тога која ће варош бити седиште окружног начелства. Пожега је била задовољена на тај начин што је добила војску. Краљ Милан је фаворизовао Ниш. Лесковац никад није имао ниједан одред војске нити је био важан административни центар, али се ипак јаче развијао услед напретка индустрије и трговине и наклоности људи за те позиве. Основа лесковачке индустрије ударена је још пре ослобођења 1878. године.

УЛИЦЕ 100 МЕТАРА ШИРОКЕ

Немачки архитекта Ернст Меј који је 1929 године учествовао у изради генералног плана Москве за 4 милиона становника, после 26 година посетио је опет Совјетски Савез и затим пред Удружењем западнонемачких архитеката изложио своја запажања. Москва сад броји преко 4 милиона становника и као и Лењинград блокирана је за даљу индустријску изградњу како би се ограничио прилив нових становника. Између 1926. и 1956. године проширила су се 564 градска насеља а број великих градова повећао са 31 на 135. Иако аутомобилски саобраћај још није много развијен ширина саобраћајних артерија у великим градовима планира се на 100 до 120 метара. На проучавању и изради пројеката и типских зграда ради се у централном грађевинском бироу у Москви где је запослено 3.300 архитеката, инжењера, научника, урбаниста, социолога и помоћног техничког особља.

МЕЂУНАРОДНИ ЧОВЕК... АКЛАМАЦИЈОМ ШЉИВЕ ОПАЛЕ...

Наша стари писци, поред осталог, проучавали су и продирање неких страних речи у народ. Оставили су и забелешке о томе како су поједине речи које су дошле из администрације и од интелигенције примљене и схваћене у народу.

При крају прошлог века реч „морално“, а и данас још понегде, означавала је оно што се чини под моралом. На пример, пре 70 година кад бисте чули да неко каже: „Морално је држати Српске новине, а природно је примати Полициски гласник“ значило је да се Српске новине морају куповати а да се Полициски гласник натурао народу.

Израз сатирично народ је схватао као нешто што сатирира, а говорило се да су шљиве акламацијом опале. Израз:

„Да ли сте интелигентни за неко пиће?“ значило је да ли сте расположени да пијете. За човека који је волео друштво говорило се да је међународан. Кад би се за некога казало да је прсташ, значило је да се сам ранио да би се извукао из ратне линије; доцније су прсташима називани и људи који су протузаконито присвајају туђу имовину, заправо кради. Реч баталан (фаталан), судбоносан, значила је да неко прихвата, (х)вата, туђу ствар — краде, и тако даље.

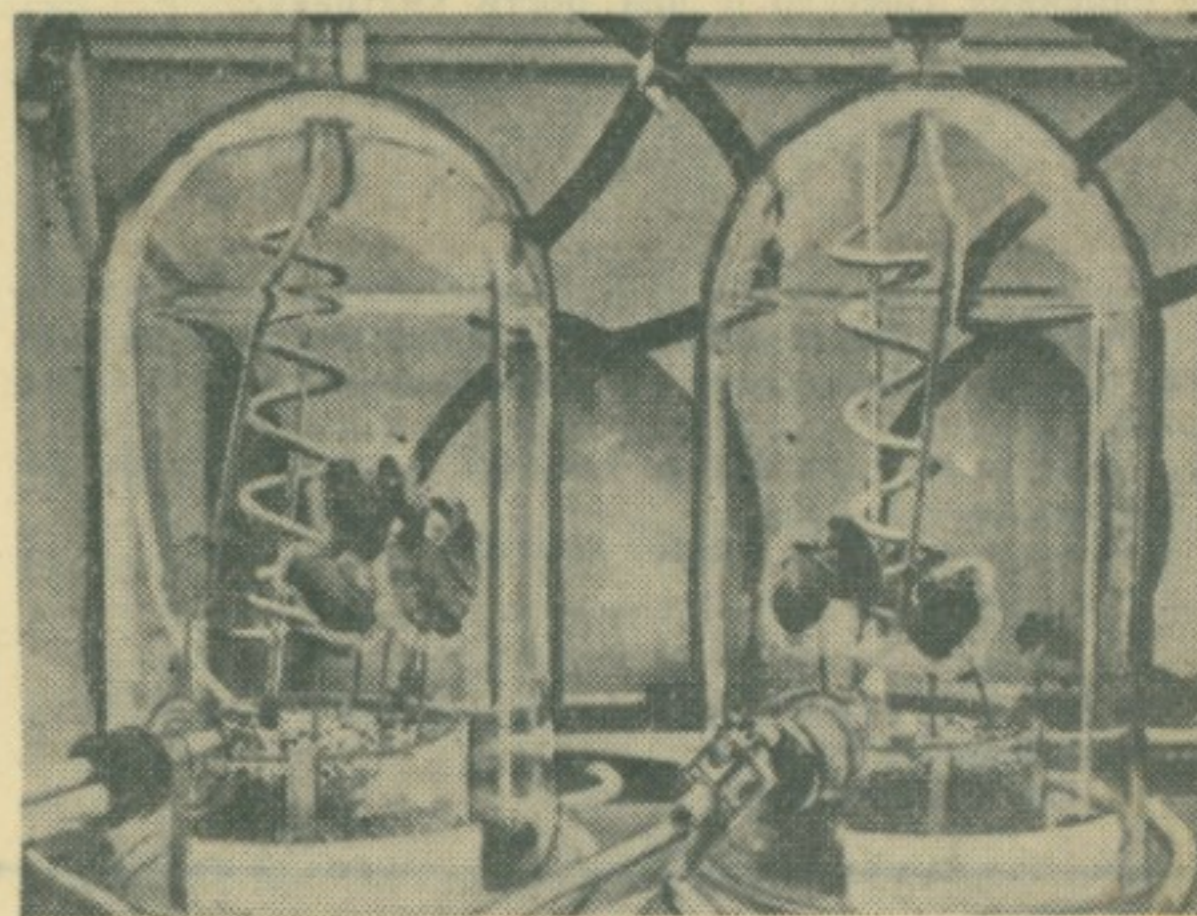
Није далеко дан кад да ће људи закорачити на Месец. За прве краткотрајне експедиције истраживачи ће понети са собом у довољним количинама концентрисане хране. Међутим, ако би се њихов боравак на Месецу морао продужити или ако би у васонским експедицијама учествовао велики број људи транспорт одговарајућих количина хране би проузроковао огромне тешкоће и изазвао велико повећање терета. Једини излаз из овакве ситуације биће стварање башта на Месецу у којима ће се гајити плодни биљака потребних астронаутима као храна.

Да би се испитала могућност оваквих култура стручњаци из САД су на земљи вештачки створили услове који владају на Месецу и уредили експерименталне мале баште. Под нарочитим звоцима пнеуматичке машине одржавају најнижи притисак који омогућује рашћење биљака и сазревање плодова. Експеримент се састоји и у продужавању периода осветљености, излагању биљака радијацијама и тако даље. Француски стручњаци су у Центру за сахарска истраживања у Бени Абесу показали да се поврће може гајити на незнатној подлози земље и са врло мало воде за заливање. Под руководством професора Шуара одгајају се и биљке без зрна земље. На основу ових експеримената изгледа да ће на Месецу моћи да се гаји шаргарепа, репа, ротквица и пасуљ.

Ове биљке ће расти на Месецу испод огромних пластичних звона која ће се делимично налазити под земљом а биљке ће нарочитим екраном бити заштићене од ултраљубичастих зракова, метеорита и дејства сунчаних флукуација. Нарочити механизми ће производити мрак

БАШТЕ НА МЕСЕЦУ

и светлост према потреби културе, а независно од дана и ноћи на Месецу. Ови уређаји ће бити направљени од нарочито лаких материја да би се могли транспортовати на Месец. Експерименти са Месечевим баштама су и у СССР и у САД у великој мери и стварају их чак и ђаци у школама. Струка баштована за Месечеве баште све више постаје занат будућности. Ако једног дана гајење култура на Месецу постане

стварност, најближи Земљин сателит ће се претворити у базу за даља истраживања у космосу, помоћу нарочитих бродова предвиђених за пловидбу кроз међупланетарне празнине.

КО И КАКО ДОДЕЉУЈЕ НОБЕЛОВЕ И ДРВЕЋЕ ЖИВИ У ПЛЕМЕНИТОЈ ЗАЈЕДНИЦИ

Директор Нобеловог института је недавно саопштио да овогодишња Нобелова награда за мир која износи 190.800 швајцарских франака, неће никоме бити додељена. Пет „судија мира“, које сваке године бира Парламент сложили су се да нико од стотину предложених кандидата ове године за Нобелову награду за мир „није битно допринео зближавању нација нити забрани или ограничавању наоружања или споразуму мировне конференције“, што је у свом тестаменту захтевао проналазач динамита. Формални услов да би неко уопште могао конкурисати за ову награду је — да је или посланик Парламента, или професор универзитета, судија Међународног суда у Ла Хеџу, шеф државе или активни министар.

Многи су веће тешкоће и размислилажења приликом додељивања Нобелове награде за књижевност. Она се изгласава апсолутном већином 18 бесмртника шведске академије наука која је 1786. године устројена по угледу на француску Академију наука да би „бдела над чистотом језика и националне књижевности“.

Садашњи чланови шведске Академије наука су девет песника и девет књижевника међу којима су и ранији добитници Нобелове награде Пер Лагерквист и Даг Хамаршелд.

Процедура за одређивања добитника Нобелове награде за књижевност је следећа: у јануару сваке године секретар академије, писац Естер-

линг, прикупља предлоге из свих крајева света. Њих у принципу шаљу професори књижевности и језика, универзитети и књижевна удружења, а понеки књижевник предлаже и сам себе. Нарочити одбор своди овај број на 12 озбиљних кандидата. Затим, током дугих летњих месеци 18 бесмртника проводе безброј часова читајући понуђена дела. До септембра или октобра сваки од њих је већ створио своје мишљење о сваком делу и спреман је за велике дебате које почињу средином октобра. Полемике се воде на другом спрату зграде Берзе у

ПОРЕД ИСТОРИЈЕ...

Многи народи поред стварне историје имају и своју легендарну, поред битка и догађаја, владара и јунака који су стварно постојали, има и оних који су производ маште, или се стварним личностима приписују доживљаји са којима они немају нити могу имати везе. О историјским личностима и догађајима зна се захваљујући записима хроничара и другим писаним споменицима или ископинама, сачуваним грађевинама и натписима, а митске личности упознајемо из народних песама и прича које се усмено преносе с колена на колена.

Према веровању старих Египћана, њиховом земљом су у самом почетку владали богови. Први од њих, оснивач божанске династије, био је Ра — сунце, а затим су владали његови потомци Шу. Геб, Озирис и Хорус. Тек потом долази династија фараона о којима постоје историјски подаци. Јеврејска легендарна историја изложена је у старом завету, а халдејска на таблицама исписаним клинастим писмом.

Многобројне грчке легенде о старим јунацима и њиховим подвизима прикупио је Хомер у два велика епа — „Илија

да“ и „Одисеја“ а римски песник Вергилије у „Енеиди“ износи доживљаје Енеје, митског оснивача Рима, такође прикупљене из народних предања.

Па и Срби имају своју легендарну историју, само што ова није обрађена и сакупљена у једну целину. По њој је свети Сава преотео Сунце од ђавола и научио људе различитим занатима, цар Душан се жени ћерком латинског краља, а Краљевић Марко се бори против трглавог Арапина и томе слично.

Једна Енглескиња, која је многим досађивала њуде рукописе својих романа, упути писмо једном познатом издавачу у Лондону у коме је стајало: „Господине, у рукопису који сам вам послала, испане су стране 17, 18 и 19. Пошто још нисам завршила нову верзију тих страна, молим вас да не читате дело док не добијете уметак.“

На то писмо издавач је одговорио следеће: „Госпођо, кад ујутру при доручку разблјем љуску куваног јајета није ми потребно да га прогутам цело да бих знао да је муњак.“

НА СОПСТВЕНОМ ГРОБУ

Роже Динуо често се забављао тиме да своје познанике, а и непознате који би наишли у Бери-Буи, мало село у средњој Француској, одведе на сеоско гробље и покаже им „свој“ гроб. Према натпису на једном надгробном споменику ту почива 58-годишњи Роже Динуо, земљорадник, који се 1958. године утопио у реци Иевр. Исти подаци могу се наћи и у општинским матичним књигама. Пре две године, док се Динуо налазио на раду у неком другом селу из реке је био извучен неки утопљеник који је идентификован као Роже Динуо и сахрањен. Кад се Динуо вратио у своје село, покушао је да исправи заблуду али је префектура упорно остала при својој одлуци.

Међутим, враћајући се пре неколико дана с њиве кући, Динуо се, вероватно, саплео и пао у канал Бери и како нико није чуо његове позиве у помоћ — утопио се.

СЛИКАР

Неки кинески цар посетио је једном неку од покрајина свог царства. Осећао се веома срећан посматрајући складност природе у једном пределу. Кад се вратио у свој двор често се сећао лепог пејзажа па је желео да га за увек има пред собом. Наредио је зато свом дворском сликару да отпутује и да му наслика омиљени предео.

Сликара отпутова. Прође година дана, али од сликара и слике ни трага ни гласа. Цар је био нестрпљив и посла једног високог достојанственика да извиди у чему је ствар. Овај се врати са вешћу да сликар није насликао још ни једну једину црту. Цар слегну раменима. Почекао је још

годину дана а онда поново посла свог изасланика да види шта је са сликом. Али и он донесе вест да сликар још није ни почета. Прође и трећа година и кад се сликар не појави са сликом, цара ухвати прави бес. Нареди својим војницима да на силу доведу сликара. Кад је он стигао и клекао пред царем да би га поздравио, овај се продра на њега:

— Где је слика?!

— Величанство, — одговори смирено велики уметник, — морате имати још мало стрпљења. Слика се тек сада урезала у моју душу. Неће требати још дуго и ја ћу моћи да је пренесем на платно. Цар се дубоко постиде због свог нестрпљења и опрости уметнику.

НОВА ЗЛАТНА ГРОЗНИЦА У АУСТРАЛИЈИ

ЈЕДНО НАСЕЉЕ ИСТРАЖИВАЧА ЗЛАТА НА НОВОМ ЗЕЛАНДУ ОКО 1850

БИЦИКЛИСТА И САОБРАЋАЈАЦ

Један бициклиста дође у саобраћајну милицију да пријави како му је претходне вечери неко украо бицикл усред града.

- Јесте ли г: користили то вече? — запита службеник.
- Јесам.
- Јесте ли имали предњу лампу?
- Нисам.
- А звонце?
- Нисам.
- Јесте ли га регистровали ове године?
- Нисам.
- Онда прво платите казну.

Аустралијска провинција Нова Јужна Галија постала је као у најзбудљивијем вестерну, позорница праве сеобе народа. Сигнал за то су дала два брата пустолова чије је главно занимање трагање за налазиштима рудног блага. Једно вече, пре петнаестак месеци, они су прљави и уморни упали у задимљену кафану у Мун Флету.

Бацивши потезу кесицу на шанк затражили су заповедничким гласом: — Вискија... и то најбољег... Сада смо богати.

WALT DISNEY **СИЛОМ ОДВЕДЕН** ПРЕМА РОМАНУ Р.Л.СТИВЕНСОНА

ПЛАМУДРИВАЊЕ СЕ НАСТАВЉАЛО... ЧЕКАЈТЕ! КО КАЖЕ ДА ЈЕ ДЕЧАК ОТЕТ? КО ЈЕ ТО РЕКАО...

ОНА МОРНАРСКА БАРАБА ЛИЧНО! КАПЕТАН ХОСИЗОН...

ДА! НАПРАВИЛИ СТЕ БУДАЛУ ОД СЕБЕ КАД СТЕ ТАКВОГ ЧОВЕКА УВУКЛИ У СВОЈЕ ПРИВАТНЕ ПОСЛОВЕ!

СТАРИ ЕБЕНЕЗЕР ЈОШ ОКЛЕВА СА ОДГОВОРНОМ КОЈИ БИ ПОТВЕРДИО ЊЕГОВУ КРИВИЦУ...

ПОНАВЉАМ... ПРЕ НЕ ШТО КАЖЕМ ЦЕНУ МОРАМ ЗНАТИ КОЛИКО СТЕ ПЛАТИЛИ ОНОМ МОРНАРУ ДА ОТМЕ ДЕЧАКА...

АЛИ... ДА...

БИЈУ ИСКРЕН С ВАМА... ПЛАТИО САМ МУ 20 ФУНТИ ДА КИДНЕПУЈЕ ДАВИДА!

УРА! ТО ЈЕ СВЕ ШТО ТРЕБА ДА ЗНАМО!

ДОБРО ВЕЧЕ, СТРИМЕ! ДАВИДЕ... ВРАТИО СИ СЕ... УГАЛАУД САМ ДАО 20 ФУНТИ!

И ТАКО ЈЕ ДА ВИД БАЛДУР ДОБИО НАТРАГ СВОЈЕ ИМАЊЕ...

ПРЕ НЕДЕЉУ ДАНА БИЛИ СМО ПРОГОНЕНИ БЕГУНЦИ, А САДА СИ ГОСПОДАР ЗАМКА!

ЗАХВАЛУЈУ ТЕБИ, АЛЕ НЕ!

АЛИ ТИ МОРАШ И ДА БЕ ДА СЕ СКРИВАШ!

ДА... ЗА БУНТОВНИКА НЕМА МИРНОГ ЖИВОТА!

НАДАМ СЕ ДА ЂЕМО СЕ ЈЕДНОГ ДАНА ИПАК СРЕСТИ... У БОЈИМ ПРИЛИКАМА! ЗБОГОМ, ДАВИДЕ!

И ХРАБРИ ВОЂ ПОБУЊЕНИКА ЈЕ ОТИЦАО...

З... ЗБОГОМ, АЛЕНЕ...

КРАЈ

У платненој кеси се налазио златни прах. Анализе извршене у Сиднеју показале су да узорци представљају кварцну руду која садржи 40 унци злата у вредности 10 милиона динара по тони минерала.

Кратко време после њих други истраживач који је пошао трагом браће Рајт наишао је на још богатију златну жицу. Готово преко ноћи, многи људи познати дотле као смирени и добри домаћини, напустили су своја огњишта и угледне положаје и кренули у елдорато XX века. Призори који се у тој покрајини виђају последњих месеци неobiчно подсећају на фантастичну, данас већ легендарну причу о потеру за златом из 1897. године.

Мун Флет се за неколико недеља преобразио. Учмала провинциска касаба претворила се у пренасељену варош којом крстаре истраживачи и пустолови свих народности. Трговци не успевају више да подмире потребу за разним оруђима којима се копа злато иако копачи нуде баснословне цене. Сви сумњају једни у друге, потајно одлазе ноћу, убијају се и тумарају за мање или више сумњивим налазиштима. Испредају се фантастичне и неосноване легенде. Аустралија је још једном у својој младој повести захваћена златном грозницом.

Нова потера необично подсећа на све досадашње златне грознице које су описане у многим романима и дочаране филмовима.

Аутор једног од најзбудљивијих био је свакако Американац Џорџ Вашингтон Кармак, морепловац који је због једне Индијанке напустио морске пустоловине, оженио се њом и наставио у Клондајку. Крстарећи једног дана Зечјим заливом он је на месту Бонанца приметно неки минерал који се цакалио и њиме је напунио празну конзерву од парадиза. Било је то злато.

Тако је 1897. године почела чудвена златна грозница. Десетине хиљада пустолова из најудаљенијих крајева закрчили су Ситл и друга калифорнијска пристаништа. Једну од највећих препрека представљали су планински ланци Вајт Пес тада прозвани „Кланци цркнутих коња“.

У њима је оставило животе преко 2.000 коња и неколико стотина несрећних и недовољно опремљених људи. Нешто касније, око 1898. године, настао је у том крају центар копања злата, Саусон Сити, који је приказан у многим филмовима. Та варошица од 30.000 душа била је у то време најбогатији град на свету. Копачи су за непуну годину дана из његовог тла ишчупали златне руде за преко 10 милијарди динара!

Међу копачима злата је било и најгорих прописвета, људи за које су насиље и пљачка били закон. За лопове је уведена казна од сто

шпиба и у тежим случајевима су легеле и главе. Судило се јавно у присуству целог града. „Грозница“ је до те мере била помутила мозгове грађана да су чак и полицајци и два надзорника које је послала централна влада пошла у потрагу за драгоценим металом.

Када се говори о потеру за златом најчешће се мисли на Калифорнију и Јукон мада је баш у Аустралији било највећих покрета, правих сеоба народа и разрачунавања суровијих него на Дивљем западу.

Као у САД, тако су се и у Аустралији одиграле у време златних грозница многе згоде о којима се годинама причало. У више махова случај је доносио појединцима већа богатства него године неуморног и напорног рада.

Међу срећнима почасно место заузима млади Џорџ Ханибал из Јужне Африке који је радећи на својој фарми 1886. године пао у једну дубоку рупу и одрао нос о неки оштар камен. Пузајући се да изађе он је на месту где се налазио камен задиљен стао. Био је то прави правцаги грумен злата. Тако је због једне оребротине у року од неколико недеља настало више десетина милионера. За њима се ваљала читава бујица копача злата позната као „налет Вајтвешер“. У том крају је и нађен највећи грумен злата, тежак око 70 килограма, а налазач га је у шали прозвао „Добродошао странче“.

Око 200 километара далеко од Мелбурна у Ведербурну, хиљаде копача злата се сјурило и било пријатно изненађено када су на зидовима кућа прочитали огласе:

— Моле се сви копачи злата који буше рупе у плочнику улица да их затрпавају свако поподне најдаље до 1.30“.

Чим се копа јасно је да нечега има. Одлука општинских власти је донета услед правог лудила које је било захватило грађане Ведербурна кад су сазнали да је неки Дав Батерик у двоинушту своје куће пронашао тако богату златну жицу да је са својим укућанима недељама преоравао тло и никако је није могао исцрпсти.

Батерик је био стари земљорадник који је пред крај живота купио парче земље на коме је саградио кућицу. Одлучно је да око ње засади башту и почео је стрљиво да копа. Ашов је неочекивано наишао на нешто тврдо. Грумен који је Ватерик ишчепркао из земље преобразио је последње године његовог живота. О свом открићу је испричао комшијама и ускоро су сви сем оних који нису у стању да држе ашов или пијук, почели да копају и руже. Многи су проналазили грумење које је вредело по 20.000 и 30.000 динара. Али само у почетку, а низ разочарања затим очекивао је већину трагача.

СМЕШКАЈТЕ СЕ

део недалеко од врата рекао: „Можда је то гувернеров заменик!“ „Шта он ради?“ — запитао сам га. „Ништа“ — одговорно ми је. „Ваљда бар ујутру устаје?“ — питао сам даље. „Претпостављам да устаје — одговори ми човек крај врата — ако ни због чега другог а оно да пита да ли је болесном гувернеру горе и да ли ће његово место ускоро бити упражњено“.

И код читалаца новина Вил Роџерс је био веома омиљен и његов ведри стубац „Вил Роџерс каже“ појављивао се у 500 листова.

Колико је ведро умео да

с Вил Роџерсом...

Дипломати и мафијоничари су људи којима су цилиндри неопходно потребни... тврдио је хумориста Вил Роџерс у чим је жилама текла индијанска крв. „Сви њихови трикови налазе се у цилиндрима. А они су познати свим дипломатима и мафијоничарима... Дипломати, уосталом, само зато и шаљу дипломатске ноте, јер нису довољно бесрамни да би ствари могли да кажу у лице...“

Вил Роџерс, који је своју животну каријеру почео у циркусу триковима са ласом, био је најмлађи од седморо деце. Као звезда чувеног „Сигфрид Фолиса“ рекао је једном:

„Девојке у нашој ревији толико су љупке и лепе... Жалосно је и помислити на то да ће кроз 20 година све оне бити бар пет година старије...“

Кад га је једном неки радознали репортер запитао да ли међу хумористима постоји јака конкуренција, Вил Роџерс је одговорио озбиљна лица: „Само кад заседа амерички сенат!“ И додао: „Веома је једноставно бити хумориста кад читава влада ради за вас. Све што је потребно да хумориста учини јесте да — запише чињенице. Није чак потребно ни да претерује...“

Вил Роџерс се често шалио на рачун америчке праксе да

се милионарима, који немају никаког дипломатског знања, омогућује да постану амбасадори и дипломатски представници Сједињених Америчких Држава. Једном је о томе рекао:

„Европски дипломати узорно су образовани. Наши, међутим, за време изборних борби прилажу у разне партијске касе замашне своте, после избора се пробуде у Белгији, а да чак и не знају који су океан морали да преплове да би тамо стигли“.

Овај амерички хуморист ујек је био спреман да сваком одговори по заслуги. За време једног свечаног банкета у Калифорнији, на који је и он био позван, дигао се заменик гувернера да би говорио уместо свог болесног претпостављеног. При томе је, неизазван, „закачио“ и Вил Роџерс.

„Било би бесмислено да ја сад правим вицове кад је следећи говорник највећи шаловица. Као сви ображени глумци, он сад управо разговара са својом сусетком уместо да слуша мене и покуша да нешто научи“.

Кад је Вил Роџерс стао затим на говорницу рекао је: „Тачно је да сам малочас разговарао с дамом крај које сам седео. Питао сам је: „Ко је тај човек што сад говори?“ Нико у мојој околини није имао ни појма. Назад ми је један господин који је се-

гледа на свакодневне проблеме живота показује и она његова примедба о саобраћајним гужвама великих америчких градова.

„Један од начина да се такве гужве избегну био би да се на улице пуштају само они аутомобили које су њихови власници у потпуности отплатили“.

„Насмејани филозоф“ убио је успехе и у Холивуду иако је често истицао да је он друкчији од већине филмских звезда.

„Ја, наиме, још имам исту жену с којом сам стартовао“ — рекао је једном.

Вил Роџерс је изјавио једном жељу да му на погребни споменик уклешу речи:

„Збијао сам шале на рачун сваког истакнутог човека мог времена, али сам ретко наишао на човека који ми не би био драг“.

Ових дана навршава се 25 година откако је Вил Роџерс изгубио живот у једној авионској несрећи.

Чарли Чаплин, некада чувени филмски комичар, носилац толиких улога, до био је, изгледа, своју последњу улогу, која му сад највише одговара: Чаплин-отац. Наместо већ познатог штапа од трске, којим се деценијама поштапао и изазивао смех милиона гледалаца, сада му је у руци опет једна трска, али са концем и удицом. У 71. години живота најмилије му је занимање риболов. Ову јесен проводи са својом бројном породицом, два сина и пет кћери, у Ирској, где лови лососе. Потонуо у велики кишни капут, са непромочивим шеширом који му пада на уши, он сатима пливи чамцем по хладним и брзим ирским рекама.

Рођен у лондонском предграђу Ламбет, по коме је добила име и чувена мелодија за игру „Ламбет вок“, где живе сиромашни грађани као што су били и његови родитељи, он је увек имао узбудљив и тужан живот, чак и онда када је постао славан. Стало је тражио себе и мир. Нашао га је тек при крају живота поред Уне О’Нил-Чаплин и седморо деце, али не у Америци већ у Европи која га је примила управо када је преживљавао најтеже тренутке. Сетимо се његовог изгнан-

УМЕСТО СЛАВНОГ ШТАПА — УДИЦА

ства из САД. Пошто је сувише дуго сметао многим у Америци својом наклоношћу према малим људима и због своје сатире према моћнима, проглашен је непријатељем земље, а као човек добио надимак „салиста“. Под удар-

цима извесних америчких кругова, пре него што ће га материјално и морално уништити, он је прешао Атлантик.

— Европа ми је повратила душу детета и мир који сам увек тражио, — каже сада спокојни Чаплин.

ОСУЂЕН НА СМРТ

Француски маршал Тирен, који је живео у 17 веку, нареди да се један војник стреља после битке зато што је украо три златника.

Кад је војник стао пред пушчане цеви, изиђе напред маршал и рече:

— Ти си права будала што си ризиковао живот због три златника!

— Ех, господине маршале — одговори војник — па ја га сваки дан стављам на коцку за 25 пара које ми исплаћује државна благајна.

После тих речи Тирен се насмејао и поништио казну.

Аутомат за биоскопске улазнице

У Балтимору је недавно приказан нов аутомат за продају биоскопских улазница. То је уствари апарат који омогућава продају улазница без присуства продавца. У њему су комбиноване функције електричног идентификатора новца, аутоматског продавца улазница и електромеханичке направе за примање новца и враћање ситнине. Све то у једном једином механизму!

Због витамина повећаће се игло

Једна канадска научна мисија је установила да су сада Ескимима бар 5 см виши од својих очева.

Ово се односи само на оне етничке групе које су редовно примале следећа бисквита спремљених на витаминској бази.

ПОТОМАК АСТЕКА

Овог месеца Парижани ће сваке вечери гледати у позоришту „Етоал“ праву астечку принцезу Тео Ксошил која је потомак једне од жена „последњег астечког императора Монтезуме и Педра де Алварало, шпанског конквистадора. Тео Ксошил је једина играчица потомак краљевске астечке породице. Њен отац, мексикански генерал, у почетку је био против тога да му ћерка постане играчица, али је њена наклоност ка игри и жеља да је прикаже, победила.

Са својих двадесет партнера она сачињава мексиканску балетску трупу, која на сцени

ТЕО-КСОШИЛ СЕ КРЕЋЕ УЛИЦАМА ПАРИЗА КАО ОБИЧНА ТУРИСТИКИЊА ОБУЧЕНА У ШАРЕНУ ОДЕВУ

ни тумачи религиозне игре својих предака. Као тумач на словне улоге у „Богинји цвећа“, а и у свакој својој улози, она се појављује у оригиналним костимима и с накитом из доба када су Шпанци поробљавали Астеке.

Музика се изводи на оригиналним инструментима на каквим су још њихови преци из 15 века свирали, а чија се израда као тајна преносила само са оца на сина.

НА СЦЕНИ, ПРИНЦЕЗА НОСИ УКРАСЕ СВОЈИХ ПРЕДАКА. ЊЕНИХ 20 ИГРАЧА ИМАЈУ 150 КОСТИМА. „БОГИЊА ЦВЕЋА“ ИЗВОДИ ИГРУ ОВОЖАВАЊА СУНЦА

Новогодишња прича Тешира Така

НОВА ГОДИНА! БАХ!
ПОКЛОНИ! НОВОГОДИШЊА ДЕЛКА! КОЛАЦИ! БАХ!
ОДВРАТНО!

ДЕДА МРАЗ! ТАЈ ОДВРАТНИ ПАЈАК! ЗАШТО НЕ ПРЕСТАНЕ С ТИМ ГЛУПОСТИМА!

ОН И ЊЕГОВИ ПОКЛОНИ!

ДЕДА МРАЗ... ПОКЛОНИ... ХММ... ХММММ!

СМИ! ХЕЗ, СМИ!

ИМАМ ГА! НАЈСАВРШЕНИЈИ ПЛАН ДА ПОКВАРИМ НОВУ ГОДИНУ СВИМА... И ЗА УВЕК!

САД СЛУШАЈ, СМИ... ЕВО ШТА НЕШ ДА УРАДИШ!

ШТА Ј... ЈА ДА УРАДИШ?

633... 633... 633...

АХ, АХ, КАПЕ-ТАНЕ!

ЗАПАТАН КУКА САОПШТИО МУ ДЕ ШАПАТОМ СВОЈ ПЛАН...

Б333... ИЗМЕНА-ЋЕЊЕ... Б333... ПАКЕТ... Б333... СМЕШНИ СТАРИ... Б33

Б333... СЕВЕРНИ ПОЛ... Б333...

© 1960 Walt Disney Productions World Rights Reserved

ОПАСНИ

У малој царинарници, на граници из међу САД и Мексика, водила се врло жива дискусија. Учитељ Салваторе, који је полако силазио низ брег, чуо је још из далека галаму. Стигавши пред царинарницу, он протури главу кроз отворен прозор и угледа двојицу цариника, Нансена и Гомеза, како се бучно расправљају.

Угледавши га, Нансен чисто обрадован узвикну:

— Уђите, сенјор, за један час, да у нашем друштву расправимо једну ствар — и обративши се другом царинику упита:

— Слажете ли се са мном, колега?

Мексиканац, узаног тамнопутог лица, пристаде са уздицом олакшања. Салваторе уђе и стаде крај писаћег стола:

— Какав је ваш проблем, пријатељу? — упита их на енглеском.

— Обавештени смо — поче Нансен — да је Паоло Перез, који скупља и продаје змије отровнице...

— Обавештени смо — прекиде га Гомез — да је тај Перез опасан кријумчар!

Салваторе — посматрао пажљиво своје ципеле и рекао:

— Не могу да се сетим да ли познајем тог Переза, али чини ми се да су пре много година његова деца долазила код мене у школу. А шта он кријумчари? Вероватно по некој коју боцу ракије?

— Не ракију — рече Нансен.

— Ни мексиканско сребро — упале Гомез. — Он пре-

ТОВАР

носи наркотице! Опијум и хероин!

— Није могућно! — изненади се стари учитељ — а ипак можда то није тачно? Да нисте погрешно обавештени?

— Ова информација је сигурно тачна — одговорише оба цариника. — Тај је човек вешт и препреден. Сваке сфере долази са сандуцима пуним змија отровница: звечаркама, мокасинама и кораљкама, отровним као сам пакао! Те змије преноси преко границе Шефу Монкстону, апотекару, а овај их продаје даље неком институту за производњу серума. Препиремо се сада, учитељу, око тога ко ће од нас да прегледа тај отровни товар! Уверени смо да са њим сваки пут прође неколико унци хероина или која фунта опијума.

Гомез погледа на сат и рече:

— Управо сте дошли као поручени. Данас је његов дан, тек што није стигао. А проблем о коме смо мало-пре расправљали је у томе ко ће да прегледа товар јер је Нансен човек слабог здравља, а ја ожењен, хранитељ двоје деце...

— Али господо, чему прецирка? — насмеше се Салваторе и извади из џепа новчић. Бацајте!

Нансен баца новчић и пребледе. Коцка је пала на њега.

Управо у том часу приближавала се мосту добро позната прилика: Мексиканац, под великим сомбрером, који је на узици водио поспану мазгу. На леђима животиње били су сандуци са набушеним рупама за ваздух, а изнутра је допирало шушқање, сиктање и ваљање змијских тела.

Мексиканац је стајао као одсутан и незаинтересован док се Нансен припремао за преглед. Навукао је дебеле гумене чизме и рукавице и донео велику кофу у коју је требало истрести змије, да би прегледао сандук. Велике грашке зноја избиле су му по челу, кад је заједно са сандуцима и змијама пошао у споредну просторију. Гомез затвори пажљиво врата за њим.

Док су чекали да се Нансен врати Салваторе је нетрпећиво посматрао продавца змија.

— Паоло, да ли ме познајеш? — упита најзад.

— Како да не, учитељу, моја два сина били су твоји ћаци. Сад су већ људи и имају своје породице.

У том се на вратима појави Нансен са сандуцима змија и узвикну љутито:

— Ништа! Нисам ништа нашао! — и одмах поче да пипа одело Мексиканца.

— И овде нема ничега! Преварили су нас! Можеш ићи, протно!

Мексиканац равнодушно узе сандуке и пође према вратима.

— Један час — задржа га учитељ, приђе Паолу Перезу и скиде му брзим покретом велики сомбреро. Пруживши шешир Гомезу рече:

— Прегледајте ово!

— Откуд сте знали да човек крије дроге у шеширу? — упиташе дошлице оба службеника Салваторе.

— Код нас је обичај да људи поздрављају учитеља скидањем шешира. Паоло је знао да сам ја учитељ, али шешир није скинуо...

СПАСЕН ПУНИМ СЛУЧАЈЕМ

Некад „обешен“, данас стално насмејан Сим Касел ужива у свом ордену Легије чести. Посетиоци Париза могу га видети у његовој радњи на Булевару Севастопољ како продаје радио-апарате. Увек је веселог погледа који као да казује свакоме „лепо је живети“. Иначе он се може лако препознати по својим особеним знацима: има спљоштен нос као боксер, што му је успомена из прве младости, а средњи прст на левој руци му недостаје.

У име бокса спасите ме...

Сплљоштен нос спасао је Сим Каселу живот.

— Било је то једног децембарског јутра 1944. године — прича он о томе догађају — Изведен сам пред све интернирце логора у Аушвицу. Пет вешала за нас петорицу било је већ спремно. Небо тешко као олово надвило се над нама. Петорица људи је требало да умре, међу њима и ја, због покушаја бекства из логора.

Све је ишло брзо. Осетих страхан бол кад ми омча сте же врат. Имао сам утисак да ми крв тече из носа. Не знам да ли сам пре тога узвикнуо: Живела Француска или нешто друго. Не знам ни колико је времена прошло до момента кад сам се пробудио у једној тамници.

Чувар који се ту нашао рече ми:

— Прекинуло се уже. А исти човек се не веша два пута.

Али тамничар прекиде знак наде који ми се јави:

— Не надај се ничем добром. Добићеш метак у чело.

После ових речи он оде. Када се убрзо затим опет појавио ја сам се већ био потпуно прибрао. У њему сам на једном препознао Јакоба који је био тренер Макса Шмелинга.

— Па ми смо браћа. Погледај мој нос — узвикнух. — Преклињем те у име бокса да ме спасеш.

Видео сам да му није било лако али после извесног времена оклевања, он ми рече:

— Ноћас ћу отворити врата. За све у логору бићеш мртав. Оставићеш ми одело с твојим бројем, а ја ћу ти дати друго. После тога ти ћеш се већ снаћи.

Остављен сам себи, без исправе, бежећи и од другова и од чувара попех се на таван једне бараке. На њему сам, чуднеће, сачекивао време да командоси оду с посла и силазио да бих украо нешто хране.

Не верујем да бих издржао дуже од 18 дана после „вешала“, да интернирци нису тада кренули у Маутхаузен. Руси су у то време напредовали према Пољској. Тек кад сам се придружио једном одреду био сам сигуран да сам се одатле избавио.

Бернар Шо о позоришним комадима

После првог светског рата у Енглеској се много говорило о кризи позоришта. Пошто су многи звани и незвани изрекли своје мишљење, запитали су Бернара Шоа шта он има о томе да каже и шта мисли о будућности позоришта. Велики писац се замислио и одговорио:

— Ескил је мртав. Шекспир је мртав. Ни Молијер више није у животу. Што се мене тиче, ја се здравствено не осећам баш најбоље.

ЗЕЛЕНЕ АУТОСТРАДЕ

Индустрија пластичних материја у Америци предлаже да се већ готове аутостраде превуку слојем пластичне масе од 2,5 сантиметра. Овај слој треба да појача отпорност путева, а уједно да им да и боју. Тај пластичан премаз не би био скуп, па се сада озбиљно размишља да ли да се предлог усвоји или не. Неки предлажу зелену боју, пошто она највише прија очима возача, а други траже да се главни путеви обележе једном бојом, а споредни другом. То би уједно потпомогло оријентацију аутомобилиста.

ЗБОГ УКУСА

Познатом утицају витамина А на организам треба сада додати и његов утицај на чуло укуса. Опити који су извршени у болници на Лонг Ајленду показали су да је овај витамин неопходно потребан за правилну функцију чула укуса. Животиње у лабораторији из чије је исхране потпуно одстрањен витамин А нису више разликовале обичну воду од јаког раствора кинина.

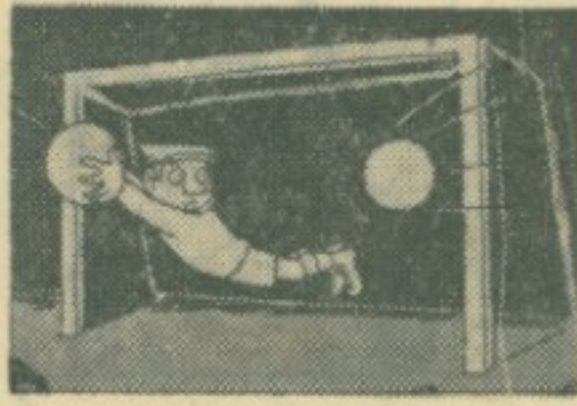
СОК ОД ПУЖЕВА

Лондонски лекар и научник, доктор Билингтон, из љубави према науци извршио је необичан опит. Приморао је себе да се четири дана храни искључиво соком од пужева. За тај опит жртвовано је 10.000 меклушаца из Либана.

Замислите?

ТРИ ЛОПТЕ УМЕСТО ЈЕДНЕ

На последњем конгресу за спортску медицину у Евијану, у Француској, доктор Пердријел је држао реферат у коме је објаснио да се извештај број изгубљених фудбалских утакмица може приписати искључиво томе што су играње ноћу па су се лоше одбијали светлосни зраци рефлектора.

— Одблесак светлости — каже доктор Пердријел, није одасвуд исти. Лопта често до-

лази са мање осветљених страна, из помрчине, што јачко утиче на процењивање правца и брзине лета. Затим, поред беле светлости, коју упућује светлосни извор, долазе и ултраљубичасти зраци који муће поглед и ометају правилно процењивање. Због свега тога, често изгледа да дошта лети шик-шак а некипут се чини да их је три уместо једне.

НЕЗАВИСНОСТ КАРАКТЕРА И СУПА

Познато је да има деце која су, упркос добром здрављу, мрљава на јелу и уколико их више нуде све више одбијају да једу. Лекари су утврдили да у већини случајева дете одбија храну услед навлаживања сувише ауторитативне мајке и да таква одби-

јања уствари представљају де тињи отпор и протест против претераног заштитничког ста ва родитеља који му на тај начин убија независност карактера.

Шта треба радити у таквом случају? Познати амерички леџи лекар, доктор Смит, предлаже да се такво дете остави да само једе. Никад се не треба плашити да ће, препуштено себи, „умрети“ од глади.

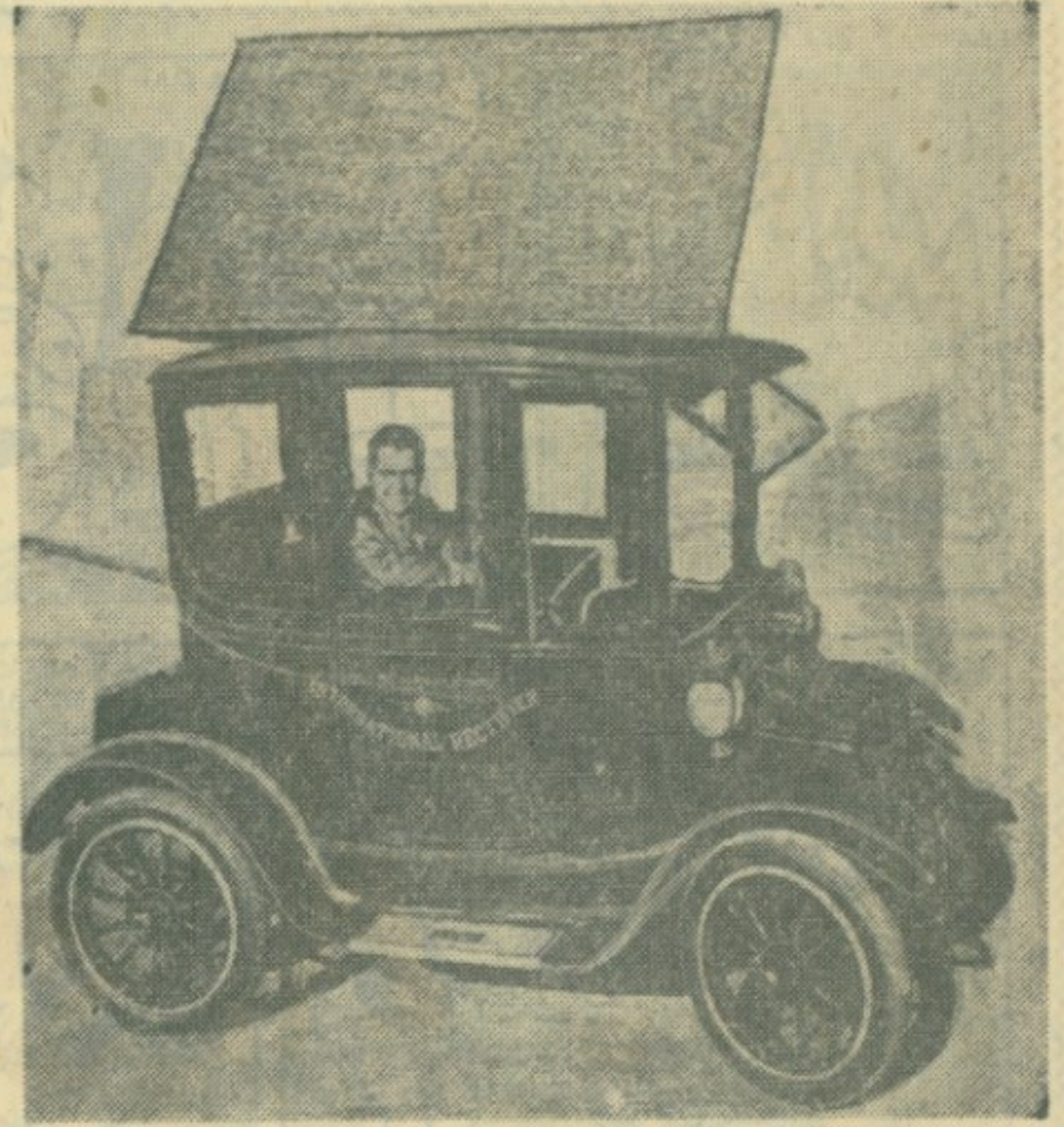
„Већ у првим месецима, саветује он, научите дете да стави руку на боцу са цуцлом и на кашичицу. После кратког времена оно ће се научити да се само њима служи, истинита са више или мање флека по хаљиницама али зато неће бити непријатних сцена. Дете од једне године треба да уме само да се храни. Мајка ће увек бити присутна, али ван домаћаја дечињег погледа“.

Ово може изгледати чудновато, али је медицински потпуно утврђено да се будући човек навикава на независност још док га учимо да једе супу.

ПЕРВИ И ПОСЛЕДЊИ

Године 1894. израђени су први серијски аутомобили. То се догодило у Токому, у држави Индијана. Конструктор се звао Елвуд Хејнис, а назив марке био је „Олдсмобил“.

Први електрични аутомобил конструисао је Вилијем Морисон и на њему је он први прошао ове године улицама Чикага.

»СУНЧАНИ« АУТОМОБИЛ

Од 1876. године, када су Адамс и Дејн конструисали прву батерију која Сунчеве зраке претвара у корисну енергију, протекло је доста времена, али је и наука за то време напредовала. Од савсим мале снаге добила се прилична енергија која се користи у различите сврхе. А недавно је амерички физичар Чарлс Ескофери приказао први аутомобил који покреће снага Сунчевих зрака. Да би на очигледан начин показао колико је техника отишла напред, физичар Ескофери је

намерно поставио таблу са хелијама за пријем сунчане енергије на један старомодни аутомобил, израђен 1912. године.

Брзина сунчаног аутомобила је засад мала. Потребно је да се батерије пуне 50 часова да би кола могла да се крећу три сата брзином од 32 километра на час. Кажемо да је то мала брзина, али ко нам гарантује да људи, засињени вртоглавицом савременог живота, неће пожелети да се ова брзина никад не повећа.

Рекорд једног добошара

Француски добошар Реј ди Вал поставио је рекорд своје врсте. Ударао је у добош сто часова, један минут и 15

секунди без престанка. Кома треба пре да се честита, добошару или такмичарској комисији која га је слушала?

КАРФИОЛ У ПРАХУ

Повртари из Бретање спадају међу најбоље стручњаке те врсте у Француској. Прошлог лета они су позвали на саветовање неколицину италијанских инжењера који су им препоручивали подизање сушница за поврће како би боље сачували непродате вишкове. Ево шта о томе пише бретонски лист „Телеграм“.

„Систем сушења поврћа састоји се у следећем. Од неке врсте се прво начини каша,

која се преноси у поткровље горња 75 метара високог и одагле се пушта да пада. За то време каша пролази кроз топле ваздушне струје које из ње извлаче сву влагу. Температура ваздуха износи између 30 и 40 степени. При лну каша се претвара у прах у коме су остали сви витамини. На тај начин од 100 тона кромпира добија се 15 тона кромпировог праха, а од 100 тона карфиола 8 тона праха“.

ПЕЊИНСКИ ХИРУРЗИ

Недавно су у музеју Харвардског универзитета у САД изложене две занимљиве лобање на којима се виде јасни трагови операција извршених пре 2400 година. Лобање су припадале двојици перуанских Индијанаца из шестог века пре наше ере. Зареци показују неустранивост и способност пењинских хирурга који су још у оно време имали искуство из трепанације.

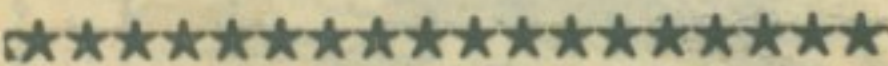
Према мишљењу америчких антрополога и хирурга, који су проучили нађене лобање, на сваке две операције могло се очекивати да ће једна сигурно успети.

Алергија на наранџу

Један њујоршки лекар, доктор Бендерски, приказао је пре месец дана једног болесника који добија нападе ка-

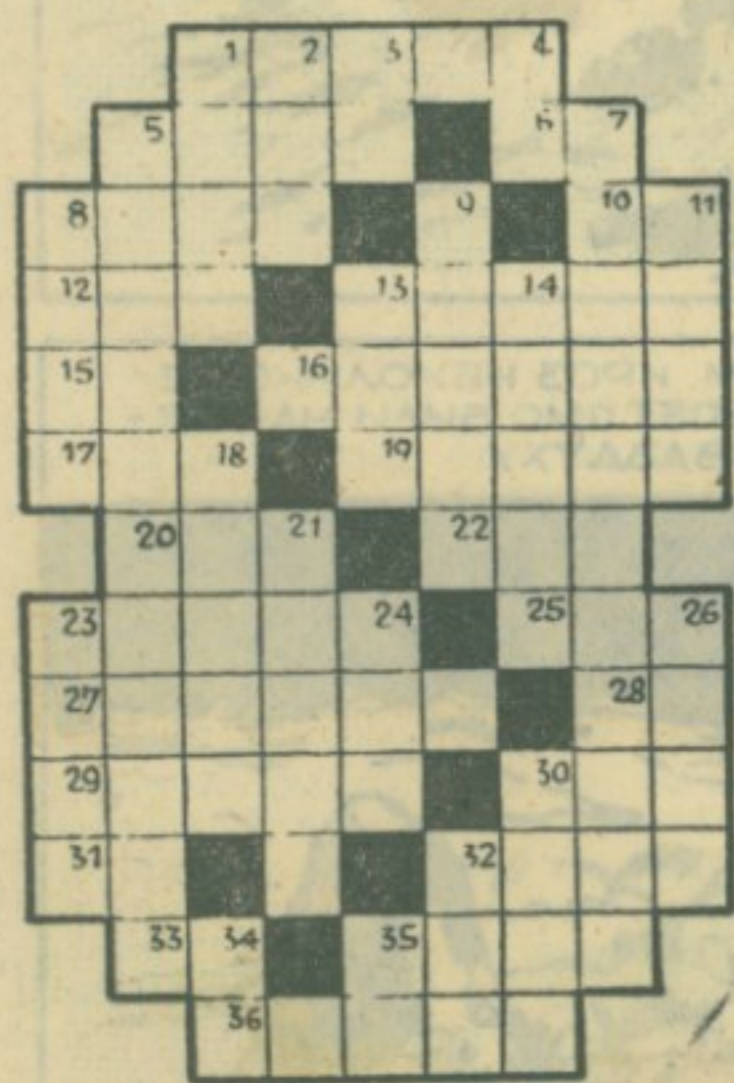
шља и гушења кад год прогута сок или комад од наранџе. Ово је први случај у свету да некоме штоди оно што свима користи.

антрополога и хирурга, који су проучили нађене лобање, на сваке две операције могло се очекивати да ће једна сигурно успети.

Водоравно: 1) место на Јадрану; 5) страна мушко име; 6) врста першуна; 8) месец у години; 10) апострофирана свежа; 12) позади; 13) део трамваја; 15) два слова; 16) становник највећег полуострва; 17) телефонски позив; 19) излетиште код Загреба; 20) енглеска племићка титула; 22) река у Швајцарској; 23) починак; 25) припадник једног одрана старих Словена; 27) јак; 28) страна мушко име; 29) врста источно-индијске ткивине; 30) град у Француској; 31) самогласник и сугласник; 32) локал; 33) првак; 35) народна игра; 36) предсобе.

Усправно: 1) део чизме; 2) друм; 3) два иста сугласника; 4) показна замена; 5) дописница са еским некоег места; 7) највиши врх у Африци; 8) експлозивно оружје; 9) вешерка; 11) младунче једне шумске животиње; 13) чокот винове лозе; 14) музичка драма; 18) део намештаја; 21) равник крај пећи; 23) промене на кожи које настају код неких болести; 24) става списа престоница; 26) меџа за тежину; 30) град у Француској; 32) вулник у Србији; 34) предлог; 35) иницијали нашег комедиографа („Избирачица“).

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) Самос; 5) чело; 6) на; 8) „Рено“; 10) Ур; 12) оро; 13) грог; 15) ми; 16) Тонсул; 17) бич; 19) Одеса; 20) шок; 22) алт; 23) Ревал; 25) Еша; 27) зверак; 28) ел; 29) Пеков; 30) Ана; 31) ск; 32) крос; 33) пр; 35) пита; 36) „Ноома“.

Усправно: 1) сено; 2) ало; 3) мо; 4) си; 5) Чеднишевски; 7) Аугуст Шеноа; 8) ромб; 9) Фрида; 11) Рџла; 13) гро; 14) оселе; 18) човак; 21) Карол (Луис); 23) ринс; 24) лав; 26) алас; 30) Арта; 32) ким; 34) он; 35) пр.

ДЕДИНЕ ВЕШТИНЕ

Трипут узастопце

ЛОПТАЊЕ С МОТКАМА

Једна већа рупа у земљи је лежиште за лопту. Уколико њега на два-три корака ископане су мање рупе. Сваки играч има по један штап од око једног метра дужине. Лопта лежи у руци а сви играчи држе врхове својих штапова у њој. Пошто трипут промарширају у круг сви одједном извлаче своје штапове из рупе, при чему ће и лопта искочити. Сваки покушава да својим штапом утера лопту у једну од малих рупа, али треба да погоди своју. У томе га спречавају други јер желе да и они то постигну. Ако се лопта утера у туђу рупу онда њен прави поседник почиње да тера лопту. Кад се лопта нађе у великој руци игра се завршава.

Проналажење лонца

У средину круга који направе играчи, постави се један лонац. Горана бака добије један штап којим треба да напица лонац али је претходно неколико пута окрените да изгуби оријентацију. Кад пронађе лонац има права да из њега узме слаткиш, који се у њему налази, а докле је сви играчи у кругу подстићу, наравно погрешно, да га нађе.

Борба на слепо

Две групе играча везаних очију — са две стране игралишта — треба да појуре једна према другој. Сваки од играча мора да има траку на рукаву коју му противник у пролазу треба да откине. Онај ко је изгуби, одвезује очи и одлази се као заробљеник. После уговореног времена сузила викне: „Станите!“ Група која је више заробила добија игру.

Игра са шиблицама

Сваки играч а може да их има два или више добија по четри шиблице. У десну руку спаки узима колико хоће доваца (од 6—4) и стиснуто песницу ставља на сто. Кад су све песнице на столу, онда сваки погађа колико шиблица има укупно у шакама на столу. Ко то погоди, или бар најближи збли, добио је игру.

Можда вам се чини сасвим лако да једну лопту баците кроз обруч али је зато теже да то учините три пута узастопце. Узмите један обруч и причврстите га за наслон кухињске столице, па је окрените према вама. Уместо лопте спремите врећуцу напуњену пасуљем. Ставите на обележену лини-

ју удаљену три метра од столице и покушајте да кроз обруч пробаците вашу „лопту“. Сваки играч има права на пет узастопних покушаја и бележи онолико поена колико је пута успео. Ако пробаца три пута добија три поена; ако успе четири пута, добија четири поена. Ко први постигне 25 поена добија партију.

СИЛУЕТЕ

За ово вам је потребно: један комад паклапира, ексерчића, једна црна писалка и једна лампа. Узмите један комад белог паклапира и ексерчићима га добро учврстите за зид. Затим нека један од ваших другова стане испред њега тако

да се профил тачно оцртава на папиру. Мало испред поставите једну лампу да би сенка била оштрија. Писалком вуците по контурама сенке. Скините папир са зида и попуните цртеж прилом, или ако сте вештији учртајте очи и косу.

...енглески композитор Стивен Стораче (1763—1796) компоновао је оперу „Опсада Београда“ чија се радња одиграва у Београду. Опера је била изведена с великим успехом у Лондону 1793. године.

...први редовни поштански саобраћај на Јадранском мору успостављен је 1625. године. Млечани су ову дужност повели одважним и ве-

...Славни италијански шаховски мајстор из 16 века Па-

оло Бон (1528—1598) морао је да игра шах с португалским краљем Себастијаном клечени на једној нози. Да би се показао милостив према мајстору, краљ му је дозвољавао да с времена на време промени колено.

...завесе од вештачке магле први пут су биле употребљене на мору у почетку првог светског рата.

...децембар је најоблачнији месец у Београду.

...реч „керамика“ потиче од грчке речи „керамеја“ која

штим поморцима из Прчева у Боки Которској.

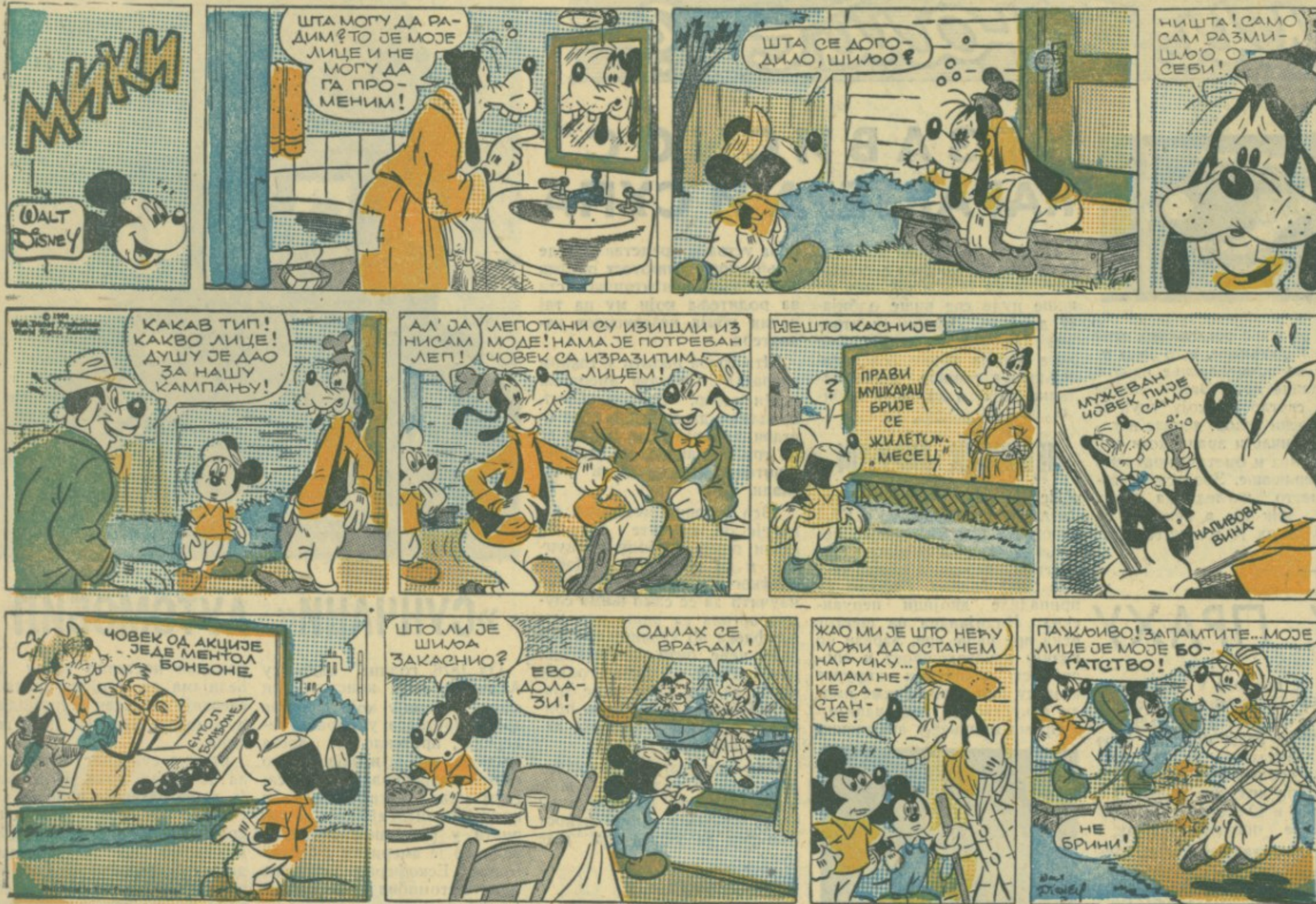
...полуострво Катхнавар, у Индији, једино је место у Азији где има лавова. Рачуна се да их на Катхнавару има око две и по хиљаде.

...сматра се да у Аустралији има преко 3 милијарде дивљих зечева.

...организам показује већу поклањеност ка дужем и обилнијем крварењу у време пуног месеца.

значи „лончарство“, тј. вештина израде предмета од глине.

НЕЋЕ МОЋИ ДА СПАВА ПОСЛЕ РУЧКА

Пера Ждера се протеже и каже Шиљу:
— Е, грдно ми је жао што данас нећу моћи да спавам после ручка.

— Зашто? Ваљда имаш нека зигна посла.
— Не, него немам пара да платим ручак.

ДВА МАЊЕ ДВА

Учитељ пита Рају:
— Колико је два мање два?
— Један, — одговорио је Раја.
— Пази, Рајо. Кад имаш у џепу два парчета колача па извучеш најпре један, а потом други колач, шта ти онда остаје у џепу?
— Мрве, господине учитељу.

ПИТАЊА ОД ОДГОВОРА

Ко су били Трибали?
Од чега је саграђен мост код Вишеграда?
Ко је певао песму „Падајте, браћо!“...

ОДГОВОР:

ТРИБАЛИ су били велико и моћно племе у северисточној Србији, у 4. веку пре наше ере. У рим-

ско доба изгубили су савиј значај. Неки византиски писци звали су Србе Трибалима.

МОСТ КОД ВИШЕГРАДА, чувени Соколовићев мост, саграђен је од жућкастог порозног камена сисе, кога има у горњем току Дрине, а тако исто и у околини Бајине Баште. Од истог камена саграђен је и мали Соколовићев мост код Жепе, као и неки трагови.

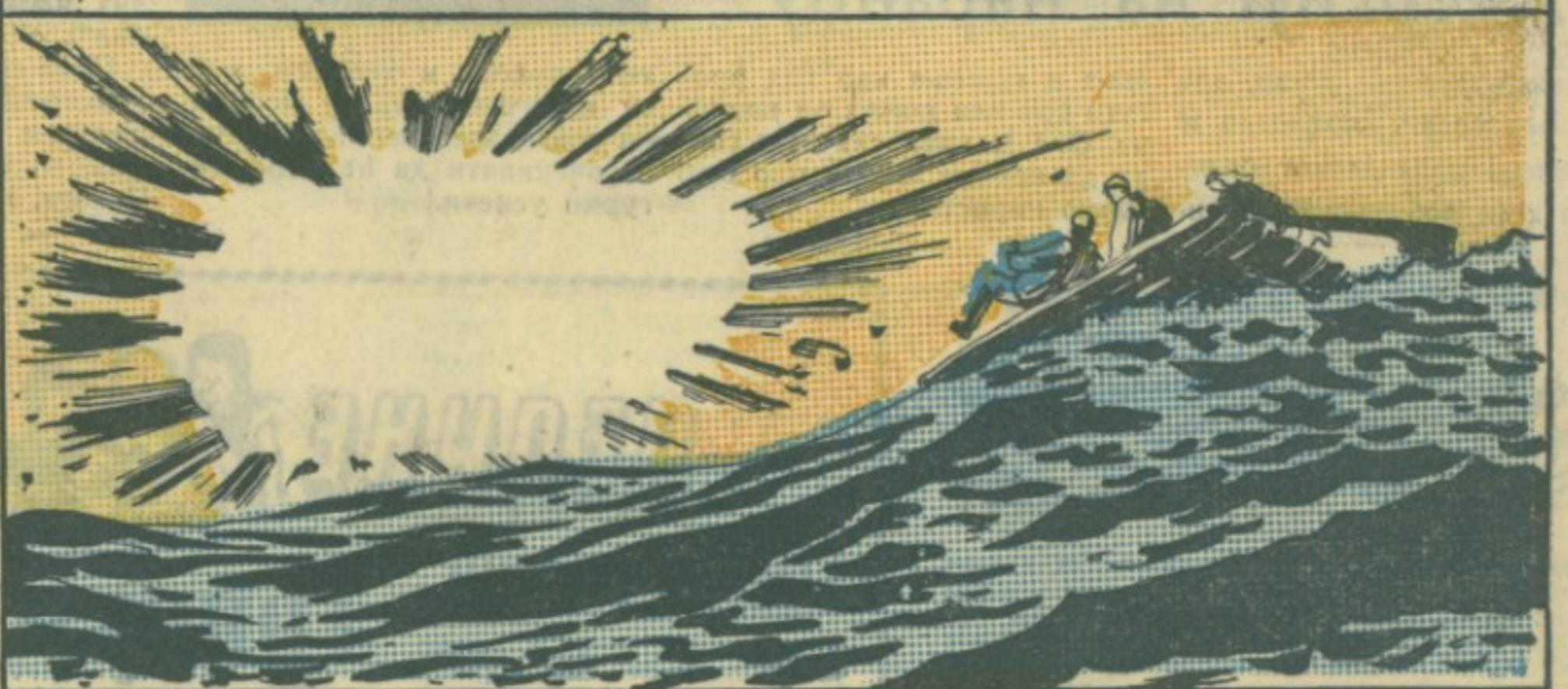
ПОЗНАТУ ПАТРИОТСКУ ПЕСМУ „Падајте браћо!“, чија прва строфа гласи:

„Падајте, браћо! Пли-те у крви!
Остав'те села, нек' гори плам!
Бацајте сами у огањ децу!
Стресите са себе ропство и срам.“

Певао је Ђура Јакшић 1862. године када је Омер паша ударио на Призру и на суседна херцеговачка племена. Песник даје израза своје болу што Србија у том тренутку није била у могућности да притекне у помоћ поробљеној браћи.

ПУТОВАЊЕ У СРЕДНИШТЕ ЗЕМЉЕ
ЖИУ ПО ВЕРНУ

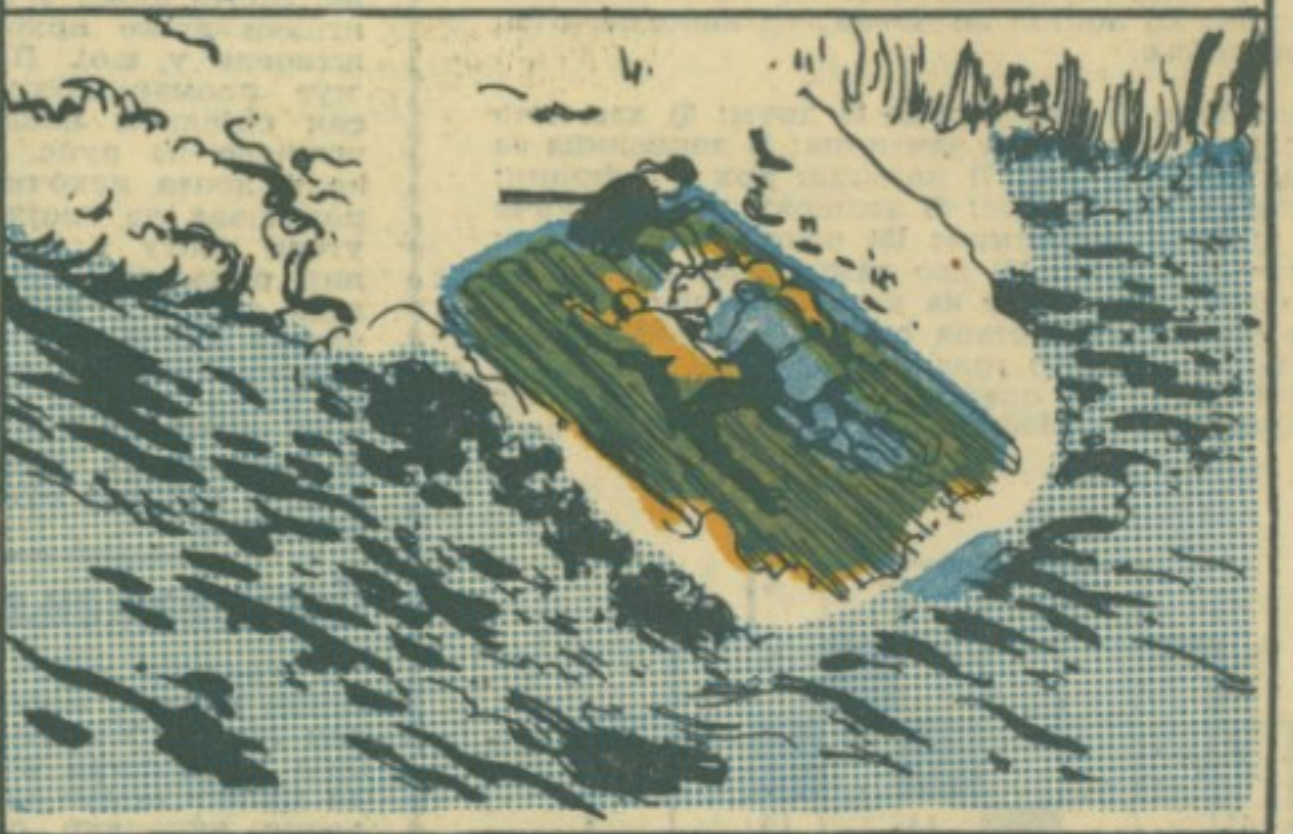
ОДРЕКНУЛА ЈЕ ЗАГЛУШНА ГУЊАВА И НА ОБАЛИ СЕ УКАЗАО ОТВОР

СТРУЈА НАС ЈЕ УВУКЛА У ОТВОР И ПОНЕЛА У ТАМУ.

НОСИЛА НАС ЈЕ НЕКОЛИКО ЧАСОВА ОГРОМНОМ БРЗИНОМ

ИЗНЕНАДА ЈЕ СГЛАВ СТАО И ВОДА НАС ЈЕ ЗАГЛУШНУЛА

МЕЂУТИМ, КРОЗ НЕКОЛИКО СЕКУНДИ ОПЕТ СМО БИЛИ НА СВЕЖЕМ ВАЗДУХУ

